

AARHUS
KOMMUNE

Årsberetning 2017

Indhold

Aarhus Byråd	3
Borgmesterens forord	4
Mål og rammer	6
Fortællingen om Aarhus	6
Rammevilkår.....	6
Kommunens resultater	8
Aarhus-målene	8
Tværgående mål	8
Regnskabets indtægter og udgifter	9
Regnskabsresultat og -nøgletal.....	11
Personale	14
Områdernes resultater	16
Sociale Forhold og Beskæftigelse.....	16
Teknik og Miljø	26
Sundhed og Omsorg	33
Kultur og Borgerservice	38
Børn og Unge	45
Borgmesterens Afdeling	52
Tværgående indsatser	56
Anlæg	56
Hensigtserklæringer	59
Effektiviseringer	60
Investeringsmodeller	61
Indtægtoptimeringsprojekter.....	62
Velfærdsteknologi.....	63
Restanceudvikling	64
Selskaber ejet af Aarhus Kommune.....	65
Appendiks	67
Tværgående mål	67

Aarhus Byråd

Byrådet har det overordnede ansvar for Aarhus Kommunes økonomi og regnskab. Aarhus Byråd har 31 medlemmer. I perioden 2018-2021 er medlemmerne fordelt på ni partier.

Partier

- A Socialdemokratiet (13)
- B Det Radikale Venstre (2)
- C Det Konservative Folkeparti (1)
- F Socialistisk Folkeparti (3)
- I Liberal Alliance (1)
- O Dansk Folkeparti (2)
- V Venstre (6)
- Ø Enhedslisten (2)
- Å Alternativet (1)

Jacob Bundsgaard
(A)

Rabih Azad-Ahmad
(B)

Thomas Medom
(F)

Bünyamin Simsek
(V)

Jette Skive (O)

Kristian Würtz (A)

Marc Perera Christensen (C)

Camilla Fabricius
(A)

Keld Hvalsø (Ø)

Steen B. Andersen
(A)

Hüseyin Arac (A)

Heidi Bank (V)

Mette Bjerre (F)

Gert Bjerregaard
(V)

Dorthe Borgkvist
(A)

Jan Ravn Christensen (F)

Lone Hindø (A)

Lene Horsbøl (V)

Liv Gro Jensen (Å)

Louise Lindskrog
(A)

Knud N. Mathiesen
(O)

Eva Borchorst Mejnertz (B)

Almaz Mengesha
(I)

Anette Poulsen (A)

Hans Skov (V)

Lone Norlander Smith (Ø)

Peter Sporleder (V)

Peder Udengaard
(A)

Anders Winner-skjold (A)

Ango Winther (A)

Mahad Yussuf (A)

Borgmesterens forord

2017 blev et markant år for Aarhus Kommune, ikke mindst i kraft af byens status af Europæisk Kulturhovedstad. Fra den fantastiske åbning af kulturhovedstadsåret en kold januar-aften til det hele blev rundet af i december med en smuk ceremoni i Hvide Sande og live-koncerter rundt omkring i hele Aarhus. Rigtig mange aarhusianere deltog i begivenhederne enten som frivillige eller som gæster, og med det fælles engagement blev 2017 på alle måder et år, der fik sat Aarhus endnu mere på det europæiske landkort. Opgaven fremover bliver nu at bygge videre på de erfaringer, vi har gjort os og fastholde byens momentum og positive udvikling.

Det er vigtigt, for Aarhus skal være en god by for alle. Også derfor skal vi have sat endnu mere fokus på medborgerskab, frivillighed og sammenhængskraften i byen, som vi i år bl.a. ser det udtrykt gennem at være Europæisk Frivillighovedstad. Aarhus' styrke er lig med summen af vores fællesskaber, og der ligger en opgave for os alle i at bidrage.

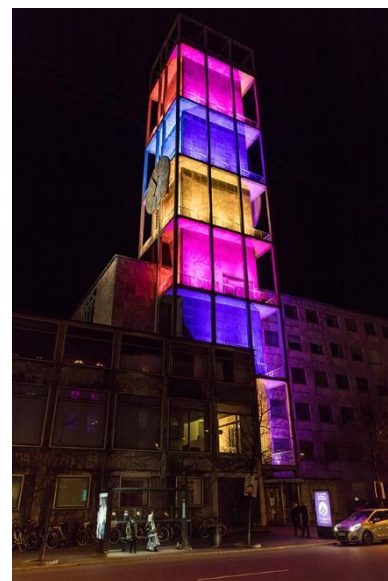
Det indebærer bl.a., at vi alle - kommune, borgere, virksomheder m.v. - tager ansvar og gør en ekstra indsats for byens svageste. Muligheden for at få flere ind på arbejdsmarkedet er unik i disse år, hvor der er højkonjunktur, og hvor arbejdsgiverne i stigende grad efterspørger fleksibel arbejdskraft. Det skal komme nogle af de borgere, der er længst væk fra arbejdsmarkedet til gode.

Og så har vi en bunden opgave med at fortsætte udviklingen af byen, så vi får plads til de mange nye borgere, der kommer til og får skabt gode byrum til glæde for alle byens borgere og de mange gæster, der besøger os.

Derfor har vi i disse år mange byudviklingsprojekter i Aarhus. Aarhus Ø, Ceres-byen, Godsbane-arealet og Sydhavns kvarteret er nogle af de områder, hvor der bygges massivt, og hvor Aarhus Kommune arbejder på at få så varierede og afvekslende bydele som muligt. Det er vigtigt, at vi lykkes med at blande bolig og erhverv - og forskellige boligtyper og arkitektur. Kun derved bliver Aarhus den spændende, sammenhængende og attraktive by, der er forudsætningen for en fortsat positiv vækst.

Regnskab 2017 viser, at Aarhus Kommune har godt styr på økonomien. Udgifterne til den daglige drift har som følge af en fornuftig og stram styring igen været lavere end budgetteret. Driftsresultatet viser en forbedring på 360 mio. kr. i 2017. Det skyldes bl.a., at udgifterne til offentlig forsørgelse har været lavere end forventet, og at budgetterede reserver ikke har været anvendt. Afdelingerne har fortsat en stor opsparing - på knap 700 mio. kr.

Investeringer i den kommunale infrastruktur har igen i 2017 været på et højt niveau - og stort set på niveau med det budgetterede. De mange investeringer betyder, at vi står bedst muligt rustet til også fremover at kunne levere en god service til byens nuværende borgere - og de mange borgere, som forventes at flytte til byen i årene fremover. I 2017 viser regnskabet, at der har været store mindreindtægter som følge af udskydelse af salg af jord primært på de bynære havnearealer. Mindreindtægterne i 2017 betyder, at der netto har været et merforbrug på anlægsområdet på knap 500 mio. kr.

Summen af drifts- og anlægsresultatet indebærer dermed et samlet underskud på 130 mio. kr. Det skønnes samlet set, at regnskab 2017 ikke medfører nogen permanent ændring af kommunens økonomi set i forhold til budgettets forudsætninger.

Det fornuftige regnskabsresultat udgør dermed et godt udgangspunkt for de kommende budgetdrøftelser. Den kommende udligningsreform og den stigende risiko for sanktioner på investeringer i infrastruktur kan dog få en negativ indflydelse på kommunens økonomiske rammer. Min forventning er, at det nyvalgte byråd på den baggrund er klar til at gå konstruktivt ind i de kommende drøftelser om budget 2019-2022.

Jacob Bundsgaard
Borgmester

Mål og rammer

Fortællingen om Aarhus

Visionen for udviklingen i Aarhus Kommune har byrådet formuleret i Fortællingen om Aarhus: <http://www.aarhus.dk/da/politik/Politikker-og-planer/Innovation-og-udvikling.aspx>

Sammen med de 7 Aarhus-mål sætter den en fælles retning for, hvad byrådet vil med Aarhus, og hvad der skal kendetegne Aarhus både nu og i fremtiden.

Aarhus-målene udspringer af fortællingen og måler på, om udviklingen går i den retning, som byrådet ønsker. De udgøres af følgende:

- Der skal i Aarhus skabes 2.000 flere arbejdspladser årligt frem til 2030
- BNP-vækst i Business Region Aarhus skal ligge over landsgennemsnittet
- Aarhus skal være CO₂-neutral i 2030
- 95% af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse
- I 2020 er andelen af selvforsørgende i Aarhus 1%-point højere end landsplan
- I Aarhus har vi en høj grad af medborgerskab
- Aarhus er en god by for alle

I ledelsesinformationen til byrådet <http://www.aarhus.dk/da/politik/Politikker-og-planer/Oekonomi-personale-og-it/Ledelsesinformation/LIStilalle.aspx> foretages der løbende opfølgning på bl.a. Aarhus-målene.

Rammevilkår

Beliggenhed

Aarhus er beliggende i Region Midtjylland. Sammen med 11 andre østjyske kommuner indgår Aarhus Kommune i samarbejdet i Business Region Aarhus <http://www.businessregionaarhus.dk>.

Business Region Aarhus er et politisk samarbejde, der arbejder for at skabe vækst og arbejdspladser i området og for at fastholde og styrke Østjylland, der er Danmarks førende vækstcenter med international gennemslagskraft uden for hovedstadsområdet.

Visionen for Aarhus

Aarhus - en god by for alle

Aarhus - en by i bevægelse

Aarhus - en by med handlekraft og fællesskab

Samarbejdet i Business Region Aarhus består af Favrskov, Hedensted, Horsens, Norddjurs, Odder, Randers, Samsø, Silkeborg, Skanderborg, Syddjurs, Viborg og Aarhus Kommuner.

Befolkningsudvikling

Aarhus er Danmarks næststørste kommune og havde pr. 1. januar 2018 340.421 borgere. Aarhus udgør dermed nu 5,9% af Danmarks befolkning. Der har været en gennemsnitlig vækst i befolkningen på mere end 4.000 borgere om året i de sidste 10 år.

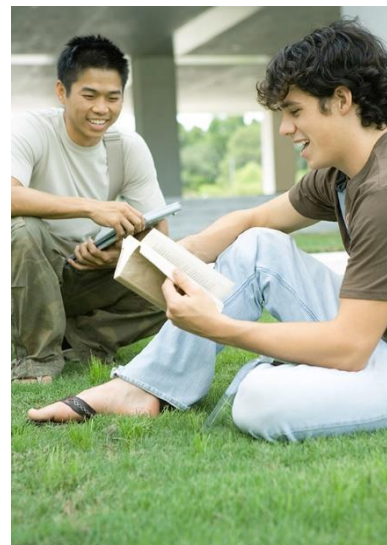
Prognoserne viser, at denne vækst forventes at fortsætte. I de kommende 10 år forventes yderligere knap 48.000 nye aarhusianere. Befolkningsvæksten skyldes dels et fødselsoverskud, dels tilflytning af nye borgere, herunder især studerende.

I Aarhus er der plads til mangfoldighed og forskellighed. Det særegne ved Aarhus er dog, at det er en ung by. Aarhus er Danmarks 2. yngste kommune. Det skyldes naturligvis især de mange videregående uddannelser i byen, som tiltrækker studerende fra alle dele af landet.

Erhverv og beskæftigelse

Med en voksende og veluddannet befolkning i den erhvervsaktive alder er der store muligheder for erhvervsudvikling i Aarhus. Adgangen til kvalificeret arbejdskraft i både Aarhus og hele Business Region Aarhus er god, og omgivelserne er attraktive som følge af innovative og internationale udviklingsmiljøer samt stærke uddannelses- og forskningsmiljøer.

Aarhus huser mange offentlige arbejdspladser, bl.a. Aarhus Universitetshospital Skejby samt Aarhus Universitet. Aarhus har derudover stærke miljøer inden for flere forretningsområder, men udmærker sig især med styrkepositioner indenfor bl.a. fødevarer, sundhed, cleantech, IT og mode.

I 2017 boede der i alt 125.325 fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere (ekskl. selvstændige) i Aarhus, mens antallet af lønmodtagerarbejdspladser i Aarhus (ekskl. selvstændige) var 191.606. Der har i 2017 været en stigning i antallet af lønmodtagerarbejdspladser på knap 5.000. Godt 30% af de aarhusianske arbejdspladser besættes typisk af arbejdstagere fra andre kommuner, så pendlingen i det østjyske område er stor.

Ca. 4,6% af den samlede arbejdsstyrke i Aarhus var ledige i 2017 (gennemsnit). Dette svarer til godt 7.600 borgere mellem 16 og 66 år. Der var i 2017 samlet set knap 40.000 borgere på offentlig forsørgelse i Aarhus.

Kommunens resultater

Aarhus-målene

De syv Aarhus-mål er formuleret af Aarhus Byråd som en del af fortællingen om Aarhus og er den øverste del af kommunens målhierarki. Opfølgningen på Aarhus-målene fremgår af årsberetningen bilag 1.

Aarhus-målene er de overordnede mål for hele byens udvikling, men byrådet har også vedtaget en række mål på de enkelte områder og på tværs af to eller flere områder. Målene for de enkelte områder omtales som budgetmål og følges op i de afdelingsspecifikke afsnit. De tværgående mål ligger mellem Aarhusmålene og budgetmålene og er beskrevet nedenfor.

	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Der skal i Aarhus skabes 2.000 flere arbejdspladser årligt frem til 2030	3.944	5.885	2.000	4.822	
BNP-vækst i Business Region Aarhus skal ligge over landsgennemsnit (%), note 1	2,0 (Dk: 1,6)	1,9 (Dk: 2,0)	>landsgennemsnit	Foreligger ultimo 2018	
Aarhus skal CO ₂ -neutral i 2030 (ton/indbygger), note 2	4,8		0 i 2030		
95% af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse (%), note 3	91,3	89,9	95	90,6	
Andelen af selvforsøgende borgere skal i 2020 være ét procentpoint højere end landsgennemsnittet (%), note 4	84,5	84,6	>landsgennemsnit +1 %-point (=85,7)	84,6	
I Aarhus har vi høj grad af medborgerskab (score 0-100), note 5	64	-	-	64	
Aarhus er en god by for alle (score 0-100), note 5	77	-	-	76	

Note 1) Tal for 2017 foreligger ultimo 2018. Smiley er sat på baggrund af regnskab 2016. Note 2) Tal for 2017 foreligger endnu ikke. Udledningen pr. indbygger var i 2013 6,2 ton. Skønnet for 2017 er 3,8 ton og scenariet for 2020 er 2,4 ton. Note 3) Regnskabstallet for 2017 omhandler de elever, der forlod 9. klasse i 2015. Note 4) I forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2017 blev det besluttet, at Aarhus skulle ligge et procentpoint højere end landsplan og ikke blot højere end landsplan. Note 5) 2017-tal er målt primo 2018 og tilvejebragt via survey. Det måles på en skala fra 0-100, hvor 100 er hhv. "Enig" / "i meget høj grad". Forskellen mellem resultatet i 2017 i forhold til resultatet i 2015/2016 er insignifikant og vurderes fortsat at være høj.

Tværgående mål

Med afsæt i ønsket om at mindske uligheden og øge inklusionen følger Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse i fællesskab de grupper af børn og unge, som befinder sig i en sårbar eller udsat position, og hvor der derfor bør være øget opmærksomhed på deres trivsel, læring og deltagelse i fællesskaber. I den fælles forståelse lykkes inklusion, når alle børn og unge trives, lærer og udvikler sig, når den enkelte gavner fællesskabet og når fællesskabet gavner den enkelte. Målsætningen er, at gabet mellem den pågældende gruppe af sårbare/udsatte og alle andre børn og unge skal mindskes - og at begge grupper skal opleve en positiv udvikling over tid.

Som det fremgår af opfølgningen på målene i årsberetningens appendiks, er det generelle billede, at børnenes og de unges sociale baggrund og/eller

Opfølgning på mål

- **Grøn smiley:** anvendes ved fuld målopfyldelse
- **Gul smiley:** anvendes hvis målopfyldelse er tæt på (relativ afvigelse på mindre end 3%), og hvis udviklingen går den rigtige vej
- **Rød smiley:** anvendes når målopfyldelsen er længere væk

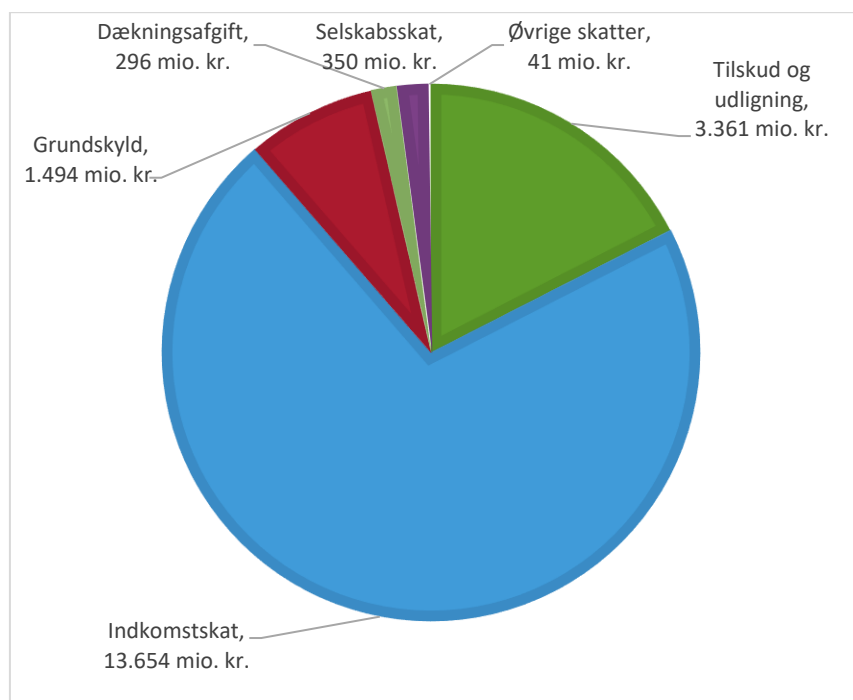
særlige behov fortsat har stor betydning for, hvordan de sårbare og udsatte grupper har det og klarer sig. Uagtet at disse grupper af børn og unge på visse områder har oplevet en positiv udvikling, eks. ift. deres trivsel og antallet af sigtelser, er gabet mellem de sårbare eller udsatte og alle andre børn og unge fortsat markant – både hvad angår trivsel, fravær, karaktergennemsnit, prøvefrekvens og påbegyndelse af ungdomsuddannelse. Det generelle billede for den store gruppe af børn og unge, som ikke er enten sårbare eller udsatte, er, at det går godt og at trivslen udvikler sig positivt. Der er dog stadig udfordringer, fx i forhold til påbegyndelse af ungdomsuddannelse og prøvefrekvens.

Regnskabets indtægter og udgifter

Indtægter

Aarhus Kommune havde i 2017 nettoindtægter på sammenlagt ca. 19,2 mia. kr. Fordelingen af indtægterne fremgår af nedenstående figur:

Aarhus Kommunes nettoindtægter i 2017, i alt 19.234 mio. kr.

Anm.: Ud over disse er der også indtægter fra brugerfinansiering, statsrefusion, anlæg og renter.

Det fremgår af figuren, at de fleste indtægter kommer fra indkomstskat samt tilskud og udligning fra staten. Indkomstskat udgør 13,7 mia. kr. svarende til 71% af de samlede indtægter. Indtægter fra staten via tilskud og udligning udgør 3,4 mia. kr. - 18% af de samlede indtægter.

Den samlede finansiering fra grundskyld, dækningsafgift og selskabsskat udgør ca. 2,1 mia. kr.

Udgifter

Aarhus Kommunes udgifter består af udgifter til drift samt af udgifter til en række investeringer i fx infrastruktur, bygninger og vedligehold.

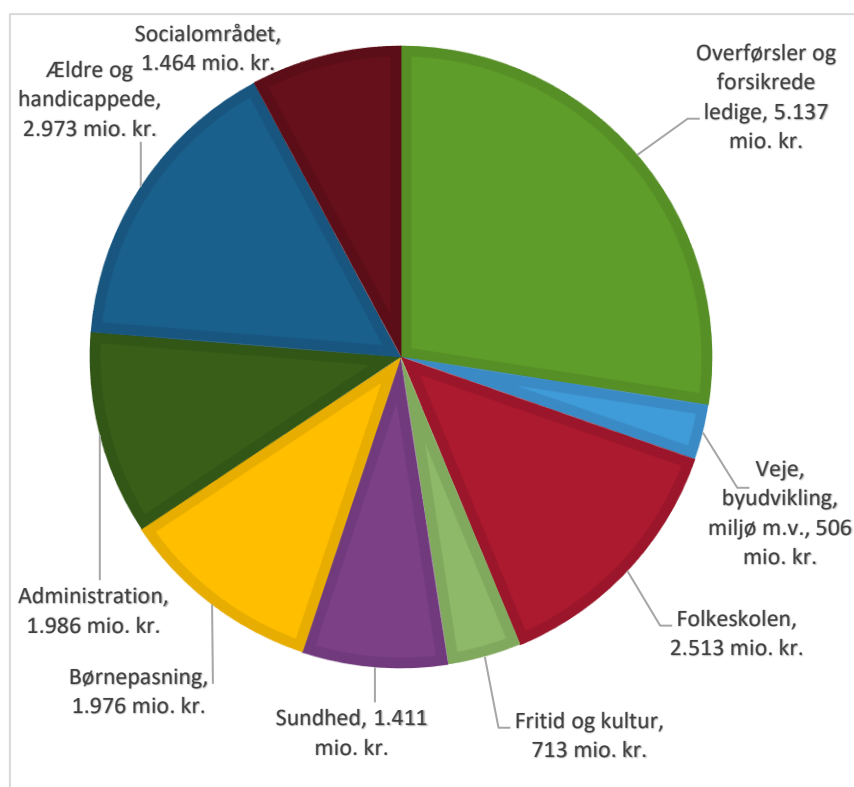
Udgifter pr. borger

- Serviceudgifter pr. borger: 37.263 kr.
- Overførsler pr. borger: 14.838 kr.
- Aktivitetsbestemt medfinansiering pr. borger: 2.852 kr.
- Bruttoanlægsudgifter pr. borger: 3.222 kr. (skattefinansieret)

I 2017 havde Aarhus Kommune skattefinansierede nettodrifudsudgifter på 18,7 mia. kr. Driftsudgifter opgøres i henholdsvis serviceudgifter, overførselsudgifter og kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet. Serviceudgifterne, der bl.a. er udgifter til børnehaver, skoler og ældrepleje, udgør ca. 67% af de samlede nettodrifudsudgifter, mens overførselsudgifterne, der primært er offentlige forsørgelsesudgifter, udgør ca. 27%. Endeligt udgør de resterende 5% kommunernes medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen.

I forhold til 2016 har Aarhus Kommune brugt flere penge pr. borger på almindelige serviceydelser, såsom børnepasning, skoler og ældrepleje, mens der er blevet brugt færre penge pr. borger til kommunale forsørgelsesudgifter og medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen.

Aarhus Kommunes nettodrifudsudgifter i 2017, i alt 18.707 mio. kr.

Anm.: Der er tale om nettodrifudsudgifter (d.v.s. efter indtægter, refusion, finansielle tilskud m.v.) og ekskl. ældreboliger, det takstfinansierede område og anlæg. Opgjort efter Økonomi- og Indenrigsministeriets kontoplan. Administration omfatter bl.a. Jobcenteret.

Udgifterne til investeringer i infrastruktur, bygninger og vedligehold var i 2017 på 1,5 mia. kr. brutto, heraf 1,1 mia. kr. på det skattefinansierede område. Herfra skal trækkes en række indtægter fra bl.a. salg af byggegrunde, således at de samlede nettoanlægsudgifter var på 350 mio. kr.

I forbindelse med regnskab 2017 aflægges anlægsregnskab for i alt 193 KB-bevillinger og anlægsarbejder, som er afsluttet i løbet af 2017. I forhold til de afsatte bevillinger til disse projekter på 781 mio. kr. kan der konstateres et overskud på 109 mio. kr.

KB-bevillinger

- KB-bevillinger er en forkortelse for kapitalbevilling. Det er anlægsudgifter med driftslignende karakter, der bevilges for et år ad gangen. Uforbrugte midler kan overføres til efterfølgende år.

Regnskabsresultat og -nøgletal

Samlet set viser regnskabet for 2017 et underskud på 18 mio. kr. Der var budgetteret med et overskud på 112 mio. kr. i 2016, så der er sket en forværring på 130 mio. kr. Forværringen skyldes alene et fortsat højt anlægsniveau (brutto) finansieret af midler fra tidligere år og er således ikke udtryk for et strukturelt problem. Grundlæggende kan regnskabsresultatet forklares ud fra følgende faktorer:

Overskuddet på driftsudgifterne på 360 mio. kr. samt mindreindtægter fra skat, tilskud og udligning på 127 mio. kr. giver et samlet resultat på driftsområdet, som er 233 mio. kr. højere end forudsat i budget 2017. Underskuds-kud på anlægsområdet på 491 mio. kr. bidrager omvendt til den samlede forværring af underskuddet på 130 mio. kr.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Afvigelse
Serviceudgifter	12.685	12.988	-303
Overførselsudgifter (inkl. forsikrede ledige)	5.051	5.216	-165
Aktivitetsbaseret medfinansiering	971	1.041	-70
Øvrige udgifter (herunder renter, finansielle tilskud m.v.)	196	116	80
Skattefinansierede driftsudgifter i alt	18.903	19.361	-458
Tilskud og udligning	3.361	3.448	-87
Skatter	15.874	15.884	-10
Skattefinansierede Indtægter i alt	19.234	19.333	-99
Resultat på de skattefinansierede driftsområder	332	-29	361
De skattefinansierede anlægsområder (d.v.s. ekskl. takstfinansierede områder)	350	-141	491
Resultat på de skattefinansierede områder i alt	-18	112	-130

Regnskabs betydning for den kommunale økonomi

Baggrunden for det forstørrede underskud er for en stor dels vedkommende udtryk for forskydninger af udgifter på både drifts- og anlægsområdet. Nedenfor gives en nærmere fortolkning af regnskabsresultatet, herunder en vurdering af, hvordan resultatet påvirker kommunens samlede økonomi.

På det decentraliserede driftsområde gælder det princip, at eventuelle over- eller underskud overføres til det efterfølgende år. Der er samlet set overført midler på de decentraliserede områder til 2018 og frem på i alt 692 mio. kr. Siden regnskab 2016 er de decentraliserede områders opsparing herved vokset med 34 mio. kr., jf. også oversigterne over opsparing under de enkelte afdelinger.

De driftsudgifter, der ikke er decentraliserede, består af de fleste overførselsudgifter, kommunal medfinansiering samt enkelte serviceudgifter. Det er grundlæggende regnskabsresultatet på disse områder, der sammen med ændringer i indtægterne kan påvirke og ændre forudsætningerne om kommunens samlede økonomi.

Der kan overordnet set konstateres et overskud på 229 mio. kr. i 2017 på de ikke-decentraliserede områder i forhold til budgettet. Det vedrører primært følgende to områder:

Regnskabsresultatet viser:

- At der er et samlet resultat/underskud pr. borger på ca. -53 kr.
- At afdelingerne har en samlet opsparing på ca. 692 mio. kr., hvilket svarer til 2.033 kr. pr. borger.

- Lavere forsørgelsesudgifter, fordi antallet af personer på offentlig forsørgelse har udviklet sig bedre end forventet (-165 mio. kr.)
- Aktivitetsbestemt medfinansiering, som følge af lavere brug af regionale sundhedsydelse (-70 mio. kr.)

På anlægsområdet er der år for år store tidsforskydninger. Fra 2017 til 2018 og frem overføres der knap 1 mia. kr. Et tilsvarende beløb er fra tidligere år blevet overført til 2017.

Med regnskabet for 2017 er der samlet overført tidligere bevilgede midler til 2018 og frem på i alt 1,6 mia. kr. I selve regnskabet overføres der - på drift og anlæg i alt 378 mio. kr. Disse overførsler ligger ud over de overførsler, der allerede er foretaget i forbindelse med bl.a. forventet regnskab 2017 på i alt 1,2 mia. kr.

Tages der højde for ovenstående tidsforskydninger i forhold til det konstaterede resultat - et underskud på 130 mio. kr. - skønnes det, at regnskabet for 2017 samlet set ikke medfører nogen ændring af økonomien i forhold til budgettet for 2017. Ved halvårsregnskabet 2017 var forventningen til regnskabet for 2017 en mindre forbedring i størrelsesordenen 30 mio. kr., som derfor blev indarbejdet som et positivt bidrag ved budgetlægningen for 2018-2021. Når dette forhold tages med, bidrager regnskab 2017 dermed negativt med 30 mio. kr. til det råderum, der skal vurderes i forbindelse med budgetlægningen for 2019-2022.

Ledelsesinformation

- Der er udviklet en web-app med ledelsesinformation til byrådet og borgere. Her findes afrapporteringer på væsentlige politiske områder, som byrådet bruger i sin styring af Aarhus - herunder Aarhus-mål og økonomi.
<http://www.aarhus.dk/da/politik/Politikker-og-planer/Oekonomi-personale-og-it/Ledelsesinformation/LIStilalle.aspx>

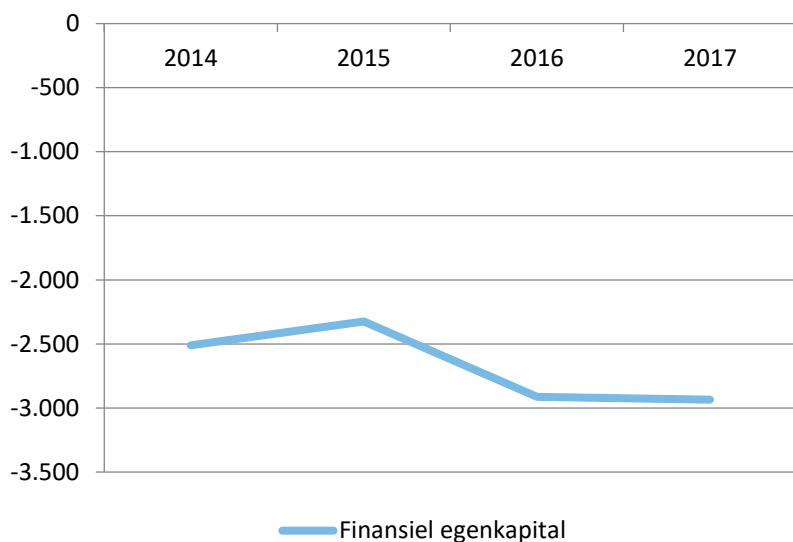
Regnskabets betydning for den finansielle egenkapital

Med årets resultat kan den samlede egenkapital, som udover de finansielle aktiver også omfatter værdien af bygninger m.v., opgøres til 12.725 mio. kr. ultimo 2017. I løbet af 2017 er egenkapitalen således faldet med 6.170 mio. kr. Det store fald skyldes en ny aktuaropgørelse af Aarhus Kommunes forpligtelser til pension for nuværende og tidligere tjenestemænd.

Den korrigerede finansielle egenkapital ultimo 2017 udgør heraf -2.949 mio. kr. Den korrigerede finansielle egenkapital er dermed forværret med 37 mio. kr. i forhold til regnskabet for 2016. Den er dog samtidig ca. 500 mio. kr. bedre end forudsat i budgettet for 2017.

Mio. kr.	Ultimo 2016	Ultimo 2017	Ændring
Likviditet	-635	-201	434
Pantebreve	290	289	-1
Tilgodehavender i alt	-345	88	433
Skattefinansieret langfristet gæld	-1.782	-2.218	-436
Forbrug af opsparing og korrektioner	-785	-820	-35
Gæld i alt	-2.567	-3.038	-471
Korrigeret finansiell egenkapital	-2.912	-2.949	-37

De seneste års udvikling i den korrigerede finansielle egenkapital er vist i figuren nedenfor.

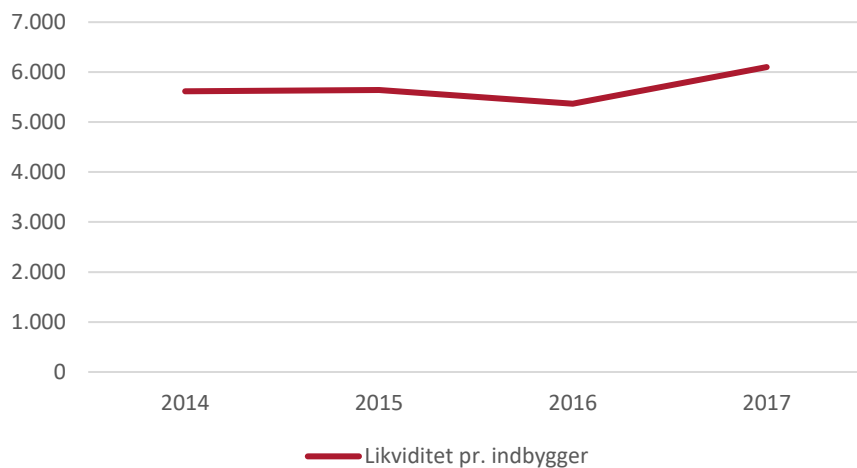

Regnskabets betydning for likviditeten

Likviditeten i Aarhus Kommune er fortsat tilfredsstillende. Ultimo 2017 er der en kassebeholdning på 1.193 mio. kr. svarende til 3.504 kr. pr. borger. Den gennemsnitlige kassebeholdning har været på 2.077 mio. kr. svarende til 6.101 kr. pr. borger. Den er dermed noget over byrådets mål for kassebeholdningen på 4.000 kr. pr. borger.

De seneste års udvikling i den gennemsnitlige kassebeholdning pr. borger er vist i efterfølgende figur.

Personale

I Aarhus Kommune var der i 2017 ansat 21.626 fuldtidsmedarbejdere (inkl. timelønnede). Flytning af opgaver mellem afdelinger påvirker fordelingen.

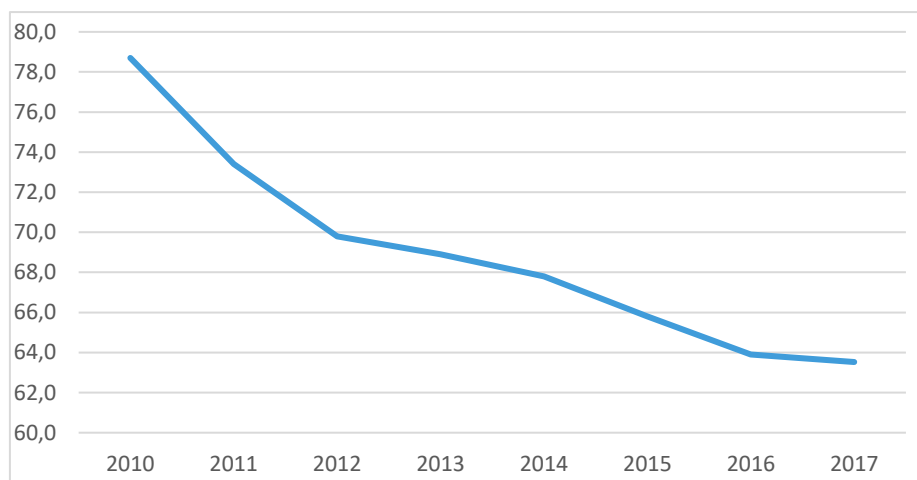
Antal fuldtidsansatte i Aarhus Kommune	2014	2015	2016	2017	Udvikling 2014-2017
Sociale Forhold og Beskæftigelse	4.467	4.355	4.429	4.478	11
Teknik og Miljø	1.213	1.265	1.252	1.230	17
Sundhed og Omsorg	5.163	5.118	4.849	4.884	-279
Kultur og Borgerservice	699	734	751	756	57
Børn og Unge	10.100	9.977	9.872	9.947	-153
Borgmesterens Afdeling	303	293	305	331	28
I alt	21.945	21.742	21.456	21.626	-319

Kilde: OPUS

Set i forhold til 2014 var der i 2017 319 færre fuldtidsmedarbejdere.

Da der i samme periode er kommet flere borgere i Aarhus Kommune, betyder det, at andelen af medarbejdere i Aarhus Kommune pr. 1.000 borgere er faldet med ca. 3,7 medarbejdere i løbet af den 4-årige periode. I 2017 var der ansat 63,5 medarbejdere i Aarhus Kommune for hver 1.000 borgere. I 2010 var der ca. 79 ansatte for hver 1.000 borger.

Fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere 2010-2017

Sygefravær

Der er stort fokus på sygefravær i Aarhus Kommune. Udviklingen har i en årrække været positiv, men på baggrund af et stigende sygefravær i første halvår 2015 besluttede byrådet i budgetforliget for 2016, at sygefraværet i Aarhus Kommune skal reduceres med halvdanden dag i årene 2016-2018 - d.v.s. med en halv dag om året. Udgangspunkt (baseline) for denne målsætning er fastsat til 13,4 arbejdsdage - svarende til sygefraværet fra juli 2014 til og med juni 2015.

Det fremgår nedenfor, at det gennemsnitlige sygefravær i Aarhus Kommune i 2017 var 12,4 arbejdsdage. Målsætningen om en reduktion af sygefraværet i 2017 med en halv dag i forhold til udgangspunktet på 13,4 arbejdsdage i 2015 er dermed opfyldt.

Administration

I 2017 var der 16,0 administrativt fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere i Aarhus Kommune. Det er lidt højere end det landsgennemsnitlige niveau.

- I 2010 var der 17,6 administrativt fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere.

Gennemsnitligt antal sygedage pr. fuldtidsansat	2014	2015	2016	2017	Udvikling 2014-2017
Sociale Forhold og Beskæftigelse	12,5	12,4	11,9	12,0	-0,5
Teknik og Miljø	10,2	11,0	10,9	11,1	0,9
Sundhed og Omsorg	13,1	13,6	13,5	13,1	0,0
Kultur og Borgerservice	8,2	9,4	9,6	8,4	0,2
Børn og Unge	13,7	13,9	13,5	12,8	-0,9
Borgmesterens Afdeling	5,9	7,1	7,2	7,7	1,8
I alt	12,8	13,1	12,8	12,4	-0,4

Kilde: <https://ledelsesinformation.aarhuskommune.dk/aarhus-i-tal/default.aspx?doc=vfs://Global/Sygefravaer-arbejdsdage.xview>

Områdernes resultater

Sociale Forhold og Beskæftigelse

SOCIALFORVALTNINGEN

SAMMENHÆNG MELLEM RESSOURCER OG RESULTATER

I 2017 hjalp Socialforvaltningen ca. 14.500 børn og voksne, som havde brug for hjælp til at komme videre i livet. Det kan være på grund af psykisk sygdom, handicap, misbrugsproblemer, familieproblemer, hjemløshed eller andre sociale udfordringer. Indsatsen skal styrke borgernes læring og selvforsørgelse, netværk og medborgerskab samt personlige udvikling.

Det generelle billede er, at der samlet set er god effekt af samarbejdet mellem borger og forvaltning, selv om alle succeskriterier ikke er nået. Socialforvaltningen arbejder på at få mere dækkende effektdata. En ny brugertilfredshedsundersøgelse på voksenområdet viser høj tilfredshed med forvaltningen. Tilfredsheden er steget i forhold til seneste undersøgelse i 2014. Der er dog også udfordringer, der kalder på kvalitetsudvikling.

Fortsat flere voksne borgere efterspørger Socialforvaltningens ydelser, hvilket har sat økonomien under pres. Til **Voksenhandicapområdet** blev der i budget 2017 afsat ekstra 50 mio. kr. årligt (heraf 12,5 mio. kr. fra interne omprioriteringer). Området er dermed i økonomisk balance i 2017. Trods tilførslen vurderer Socialforvaltningen, at der fortsat er et stigende pres på Voksenhandicap-området. For bedre at kunne imødekomme borgernes behov har Socialforvaltningen foretaget en gennemgribende nytænkning af området ('Voksenhandicap Gentænkt').

På området for **Socialpsykiatri og Udsatte Voksne** har borgerne mere komplekse og mere omfattende udfordringer end tidligere. Der er stigende pres på socialpsykiatriske tilbud, herunder til borgere med spiseforstyrrelser og svær selvskade. Samtidig er der behov for et øget og nyt samarbejde med regionen, der kan forbedre overgangene for borgerne. Et nyt initiativ i den sammenhæng er Borgernes Psykiatrihus, hvor ambitionen er, at region og kommune – ud fra et helhedsperspektiv ift. borgeren - samler tilbud under samme tag. Også antallet af hjemløse i Aarhus stiger. En af de væsentligste udfordringer til at bekæmpe hjemløsheden er at skaffe små og billige boliger i Aarhus. Samtidig er der brug for en sammenhængende hjælp til de hjemløse unge, der får en bolig. Sociale Forhold og Beskæftigelse er i gang med at udarbejde en masterplan for hjemløseområdet med inddragelse af relevante aktører.

De fleste voksne borgere peger på, at de har mest brug for hjælp til læring og selvforsørgelse, og Social- og Beskæftigelsesforvaltningen vil styrke samarbejdet om disse borgeres mulighed for uddannelse og job. Dette er i overensstemmelse med Aarhus Kommunes mål for selvforsørgelse og de nationale, sociale mobilitetsmål.

Forskning viser, at muligheden for at bryde den negative sociale arv og sikre, at alle bliver aktive borgere i Aarhus Kommune, i høj grad hænger sammen med vores evne til at få børn og unge til at gennemføre skolegang og uddannelse. Socialforvaltningens område for **Familier, Børn og Unge**

samarbejder tæt med Børn og Unge, som leverer skoletilbuddene. Fælles målinger viser, at gabet mellem de sårbare eller udsatte og alle andre børn og unge fortsat er markant – både hvad angår trivsel, fravær, karaktergennemsnit, prøvefrekvens og påbegyndelse af ungdomsuddannelse. Der skal samarbejdes om at styrke de fælles initiativer for at løfte indsatsen for de udsatte børn og unge og børn og unge med handicap.

Særlige indsatsområder

En plan for en samlet **gentænkning af Voksenhandicapområdet** er under implementering. Planen indebærer en reorganisering i fire geografisk opdeltede borgercentre. Der er udviklet et Fælles Fagligt Fundament, der understøtter arbejdet med borgernes livsmestring - og et fokus på borgernes egne håb og drømme.

Der arbejdes med, at **unge med hjemløshed, psykisk sygdom eller misbrug** får et aktivt liv og kommer tættest muligt på uddannelse og job. Det er stort fokus på at skaffe de unge egen bolig og støtte dem i at fastholde denne. Der er et tæt samarbejde mellem Beskæftigelses- og Socialforvaltningen omkring målgruppen.

Det er fulgt op på planen om **læring og uddannelse**. Fx. fokus på læring i plejefamilie og frivillige mentorer til anbragte børn, der følger dem i flere år. Samtidig arbejder Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse videre med fælles tiltag, der skal styrke den tidlige indsats. Derudover arbejder Socialforvaltningen på at styrke overgangen for børn med handicap til voksentilværelsen.

MÅL

Familier, Børn og Unge	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Udsatte børn bliver bedre til at mestre eget liv					
- 75% af de udsatte børn skal opnå deres mål/fremgang på 'Personlig udvikling' (%)	69	71	75	70	
- 80% af de udsatte børn skal opnå deres mål/fremgang på 'Netværk og medborgerskab' (%)	74	71	80	69	
- 70% af de udsatte børn skal opnå deres mål/fremgang på 'Læring' (%)	69	67	70	67	
Udsatte unge bliver bedre til at mestre eget liv					
- 70% af de udsatte unge skal opnå deres mål/fremgang på 'Personlig udvikling' (%)	66	70	70	69	
- 75% af de udsatte unge skal opnå deres mål/fremgang på 'Netværk og medborgerskab' (%)	73	72	75	75	
- 70% af de udsatte unge skal opnå deres mål/fremgang på 'Læring og beskæftigelse' (%)	61	62	70	64	
Børn og unge med handicap bliver bedre til at mestre deres liv					
- 75% skal opnå deres mål/fremgang på 'Personlig udvikling' (%)	78	77	75	76	
- 90% skal opnå deres mål/fremgang på 'Netværk og medborgerskab' (%)	81	80	90	77	

- 80% skal opnå deres mål/fremgang på 'Læring og beskæftigelse' (%)	75	73	80	68	
---	----	----	----	----	---

Anm.: Effekten for udsatte børn og unge og børn og unge med handicap kan ikke opgøres for hele 2017, da der endnu er for få registreringer. Det skyldes implementering af et nyt sagsbehandlingssystem og i den forbindelse overgangen til nyt koncept for handleplaner. Derfor angives de seneste resultater for 1. kvartal 2017, ud fra data fra det tidligere koncept for handleplaner. Fyldestgørende data efter det nye koncept forventes til regnskab 2018. Målet om, at familier, børn og unge er tilfredse, er udeladt, da der ikke er lavet en tilfredshedsundersøgelse på området i 2017. En ny undersøgelse af tilfredsheden med området gennemføres i 2018.

Voksne med handicap	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Voksne med erhvervet hjerneskade skal blive bedre til at mestre eget liv, <i>note 1</i>					
- Andel borgere, der opnår deres mål/ har fremgang på 'Personlig udvikling' (%)			Måltal ikke fastsat	86	
- Andel borgere, der opnår deres mål/ har fremgang på 'Netværk og medborgerskab' (%)			Måltal ikke fastsat	94	
- Andel borgere, der opnår deres mål/ har fremgang på 'Læring og selvforsørgelse' (%)			Måltal ikke fastsat	84	
Voksne med udviklingshæmning skal blive bedre til at mestre eget liv, <i>note 1</i>					
- Andel borgere, der opnår deres mål/ har fremgang på 'Personlig udvikling' (%)			Måltal ikke fastsat	84	
- Andel borgere, der opnår deres mål/ har fremgang på 'Netværk og medborgerskab' (%)			Måltal ikke fastsat	82	
- Andel borgere, der opnår deres mål/ har fremgang på 'Læring og selvforsørgelse' (%)			Måltal ikke fastsat	84	
Inklusion af voksne med udviklingshæmning med bostøtte, i bofællesskab eller botilbud på arbejdsmarkedet, <i>note 2</i>					
- Antal borgere i ordinær beskæftigelse og uddannelse			Måltal ikke fastsat	57	
- Antal borgere i ikke ordinær beskæftigelse (skånejob, beskyttet beskæftigelse og løntilskud)			Måltal ikke fastsat	329	
- Antal borgere i aktiviteter mod beskæftigelse og uddannelse (praktik, vejledning og opkvalificering)			Måltal ikke fastsat	178	
Inklusion af voksne med udviklingsforstyrrelse med bostøtte, i bofællesskab eller botilbud på arbejdsmarkedet, <i>note 2</i>					
- Antal borgere i ordinær beskæftigelse og uddannelse			Måltal ikke fastsat	52	
- Antal borgere i ikke ordinær beskæftigelse (skånejob, beskyttet beskæftigelse og løntilskud)			Måltal ikke fastsat	49	
- Antal borgere i aktiviteter mod beskæftigelse og uddannelse (praktik, vejledning og opkvalificering)			Måltal ikke fastsat	214	
Voksne med handicap er tilfredse med bostøtte, bofællesskaber og botilbud, <i>note 3</i>					
- Den generelle tilfredshed skal være 90% (%)			90	90	
- Tilfredshed med oplevelse af positiv udvikling skal være 80% (%)			80	85	
- Samlet subjektiv vurdering skal være 85% (%)			85	83	

Note 1) Der tages forbehold for resultaterne, da de bygger på få registreringer. *Note 2)* Beskæftigelsesnøgletallene for 2016 er ikke medtaget, da denne første opgørelse ikke var præcis og derfor ikke kan sammenlignes med resultaterne for 2017. *Note 3)* I tilfredshedsundersøgelsen i 2014 var resultaterne: Generel tilfredshed på 88%, tilfredshed med oplevelse af positiv udvikling 80% og samlet subjektiv vurdering på 82%.

Voksne med sindslidelse og udsatte voksne	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Voksne med sindslidelse med bostøtte og botilbud skal blive bedre til at mestre deres liv, <i>note 1</i>					
- Andel borgere, der opnår deres mål/ har fremgang på 'Personlig udvikling' (%)		42	Måltal ikke fastsat	42	
- Andel borgere, der opnår deres mål/ har fremgang på 'Netværk og medborgerskab' (%)		29	Måltal ikke fastsat	35	
- Andel borgere, der opnår deres mål/ har fremgang på 'Læring og selvforsørgelse' (%)		57	Måltal ikke fastsat	30	
Inklusion af voksne med sindslidelse med bostøtte, i bofællesskab eller botilbud på arbejdsmarkedet, <i>note 2</i>					
- Antal borgere i ordinær beskæftigelse og uddannelse			Måltal ikke fastsat	90	
- Antal borgere i ikke ordinær beskæftigelse (skånejob, beskyttet beskæftigelse og løntilskud)			Måltal ikke fastsat	53	
- Antal borgere i aktiviteter mod beskæftigelse og uddannelse (praktik, vejledning og opkvalificering)			Måltal ikke fastsat	864	
Effekt af misbrugsbehandlingen					
- 60% skal opnå stoffrihed eller reduktion ved afslutning af behandlingsforløb (%)			60	50	
Effekt af alkoholbehandlingen					
- 75% må ikke have et overforbrug af alkohol den seneste måned (%)	74	63	75	69	
- 65% må ikke have dage med oplevede alkoholproblemer den seneste måned (%)	66	46	65	70	
Færre hjemløse					
- 10% af særligt socialt udsatte må maksimalt opholde sig i 120 dage på forsorgshjem (%)	18	19	10	22	
Voksne med sindslidelse og udsatte voksne er tilfredse med bostøtte, bofællesskaber og boformer, <i>note 3</i>					
- Den generelle tilfredshed skal være 90% (%)			90	91	
- Tilfredshed med oplevelse af positiv udvikling skal være 80% (%)			80	85	
- Samlet subjektiv vurdering skal være 85% (%)			85	89	

Note 1) Der tages forbehold for resultaterne, da de bygger på få registreringer. *Note 2)* Beskæftigelsesnøgletallene for 2016 er ikke medtaget, da denne første opgørelse ikke var præcis og derfor ikke kan sammenlignes med resultaterne for 2017. *Note 3)* I tilfredshedsundersøgelsen i 2014 var resultaterne: Generel tilfredshed på 88%, tilfredshed med oplevelse af positiv udvikling på 81% og samlet subjektiv vurdering på 84%.

Tværgående i Socialforvaltningen	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Øget inklusion af udsatte og borgere med handicap					
- Andel børn og unge uden sociale forebyggende foranstaltninger (%)	94,0	93,8	> 2016	94,1	
- Andel børn og unge uden sociale døgntilbud (%)	98,5	98,7	> 2016	98,7	
- Andel voksne uden sociale dagtilbud til voksne med handicap (%)	99,9	99,9	> 2016	99,3	

Tværgående i Socialforvaltningen	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
- Andel voksne uden sociale døgntilbud til voksne med handicap (%)	98,8	99,1	> 2016	98,6	
- Andel voksne uden sociale dagtilbud til udsatte voksne (%)	99,1	99,2	> 2016	99,9	
- Andel voksne uden sociale døgntilbud til udsatte voksne (%)	98,6	98,7	> 2016	99,1	

YDELSER

Socialforvaltningens ydelser fordeler sig på en række hovedområder.

I nedenstående tabel er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitetstal (helårspersoner)	2014	2015	2016	2017
Familier, Børn og Unge				
- Døgntilbud	612	600	606	597
- Øvrige tilbud	1.279	1.329	1.465	1.452
Voksenhandicap				
- Botilbud	863	884	927	943
- Bor i eget hjem (bostøtte §85)	996	938	765	793
- Dagtilbud	1.044	975	979	999
Socialpsykiatri og Udsatte Voksne				
- Botilbud	482	495	523	560
- Bor i eget hjem (bostøtte §85)	1.264	1.377	1.693	1.677
- Dagtilbud	263	263	299	241
Produktivitetstal (1.000 kr.)				
Familier, Børn og Unge				
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsanbringelse	767	769	754	774
- Gennemsnitlig udgift pr. forebyggende foranstaltninger	116	115	115	111
Voksenhandicap				
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i døgntilbud	335	346	376	381
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i dagtilbud	113	116	113	115
Socialpsykiatri og Udsatte Voksne				
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i døgntilbud	131	132	123	124
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i dagtilbud	120	117	137	148

BESKÆFTIGELSESFORVALTNINGEN

SAMMENHÆNG MELLEMLY RESSOURCER OG RESULTATER

Beskæftigelsesforvaltningens kerneopgave er at hjælpe flest mulige i job og uddannelse og at bidrage til, at virksomhederne får den arbejdskraft, de har brug for. Ca. 65.000 borgere og knap 7.000 virksomheder i Aarhus var i større eller mindre omfang i kontakt med Beskæftigelsesforvaltningen i løbet af 2017.

Resultaterne af Beskæftigelsesforvaltningens indsatser viser sig tydeligt: I 2017 er antallet af borgere på kommunal forsørgelse er faldet med 600 fuldtidspersoner på trods af en stigning i befolkningen mellem 16 og 66 år på 3.500 personer.

Beskæftigelsesforvaltningen arbejder på flere områder med investeringsmodeller, hvor ressourcer målrettes til forskellige områder, som giver afkast i form af flere borgere i job, og dermed færre udgifter til kommunal forsørgelse.

Særligt på kontanthjælpsområdet er der sket en positiv udvikling for personer med ikke-vestlig baggrund. Antallet af personer med ikke-vestlig baggrund på kontanthjælpsydelse er faldet med over 10% i løbet af 2017.

På dagpengeområdet har det øgede antal studerende sammen med fremdriftsreformen på uddannelsesområdet øget den sæsonmæssige tilgang af ledige nyuddannede. Sammenlignet med de øvrige universitetsbyer har Aarhus en lav akademikerledighed. Forvaltningen har særligt fokus på at afdæmpe virkningerne af fremdriftsreformen.

Samlet set har investeringerne givet et positivt udbytte¹.

Særlige indsatsområder

Der er i 2017 iværksat flere beskæftigelsesrettede indsatser for personer med **langvarig offentlig forsørgelse** bag sig. Der har først og fremmest været fokus på at bringe de ledige i kontakt med virksomhederne via praktik, løntilskud m.v.

Som uddannelsesby har Aarhus uforholdsmæssigt mange nyledige dimitterende i gruppen af **dagpengemodtagere**. Der er bl.a. etableret samarbejde med Aarhus Universitet med vejledning om jobsøgning og jobmuligheder for de studerende, som snart er færdige med uddannelsen. Derudover er der udviklet tiltag for højtuddannede ledige med virksomhedsrettede tilbud og workshops om jobsøgning.

I den generelle vejledning af unge og kortuddannede og i de konkrete indsatser er der sat ekstra fokus på mulighederne for at gå i gang med en **erhvervsuddannelse**. Specielt ufaglærte og ledige med forældet uddannelse motiveres til erhvervsuddannelser. Ungdommens Uddannelsesvejledning har et tæt samarbejde med Børn og Unge om at give eleverne større indsigt i de mange uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder inden for erhvervsuddannelsesområdet.

MÅL

	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Flere unge skal i uddannelse og job					
- Andelen af elever, der vælger en erhvervsrettet uddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse skal stige (%)	11,2	12,4	15	12,4	☹️
- Andelen af uddannelseshjælpsmodtagere skal ligge lavere end 6-byerne (%)	3,3	2,8	3,5 ¹⁾	2,7	😊
Samarbejde på tværs af sektorer					

¹ Der er udarbejdet særskilt afrapportering af alle investeringsmodeller.

	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Flere unge skal i uddannelse og job					
- Andelen af borgere på kanten af arbejdsmarkedet (langtidsforsørgede) skal ligge lavere end gennemsnittet af 6-byerne (%)	8,6	8,5	8,5 ¹⁾	8,2	😊
- Antallet af langtidsforsørgede skal falde, <i>note 2</i>	19.583	19.005	18.982	18.058	😊
Styrket jobfokus i alle indsatser					
- Andelen af langtidsledige i befolkningen skal ligge lavere end gennemsnittet af 6-byerne (%)	0,8	0,7	1,0 ¹⁾	0,9	😊
- Antallet af langtidsledige skal falde, <i>note 3</i>	2.017	1.728	1.764	-	
Stærkere partnerskaber med virksomhederne					
- Andel virksomheder i kommunen, som har borgere i aktiviteter skal ligge højest af 6-byerne (%), <i>note 4</i>	33,9	33,5	41,7 ¹⁾	34,1	😞
- Antallet af virksomheder i Aarhus, som Beskæftigelsesforvaltningen er i kontakt med, skal være mindst 6.200	5.294	5.980	6.200	6.711	😊

Anm. Målet om at 95% af de unge gennemfører en ungdomsuddannelse og målet om andel unge i gang med en aktivitet efter grundskolen mangler der pt. data på. De er derfor ikke medtaget. *Note 1)* Budgettal er det faktiske niveau for 6-byerne og modsvarer derfor ikke de foreløbige tal fra budget 2017. *Note 2)* Langtidsforsørgede omfatter personer med mere end tre år på midlertidige offentlige forsørgelser og førtidspension. *Note 3)* Langtidsledige er jobparate borgere på dagpenge, kontanthjælp og lign., som er ledige mere end 80% af et år. Definitionen af jobparate på integrationsydelse blev ændret fra oktober 2016 og opgørelse af dagpenge blev ændret juli 2017. Der er derfor ikke sammenlignelige tal for 2017. *Note 4)* Målet er udgået med budget 2018 og erstattet af et mere retvisende mål om antallet af igangsatte aktiviteter i virksomhederne.

YDELSER

Beskæftigelsesforvaltningens ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående tabel er der aktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitetstal (helårspersoner)	2014	2015	2016	2017
A-dagpenge	6.078	5.739	5.793	6.035
Ydelser ved mistet dagpenget	632	525	189	13
Kontanthjælp	5.037	5.213	5.116	4.402
Uddannelseshjælp	3.102	3.061	2.916	2.683
Revalidering	824	776	721	593
Forrevalidering	351	300	257	190
Integrationsydelse	.	24	748	1.081
Sygedagpenge	3.979	3.619	3.630	3.334
Jobafklaringsforløb	94	705	1.052	1.280
Ressourceforløb	109	344	678	1.073
Ledighedsydelse	1.191	1.184	1.178	1.219
Fleksjob	4.043	4.059	4.216	4.443
Førtidspension	15.044	14.597	14.100	13.584
I alt på overførsel ekskl. efterløn	40.484	40.146	40.594	39.930
Antal på overførsel (indeks 100=2010)	103	102	104	102
Antal borgere 18-65 (indeks 100=2010)	105	106	108	109
Ungeindsats (antal elever):				
Ekstraordinære lære og praktikpladser	79	55	42	31
Produktionsskoleelever	382	356	336	280

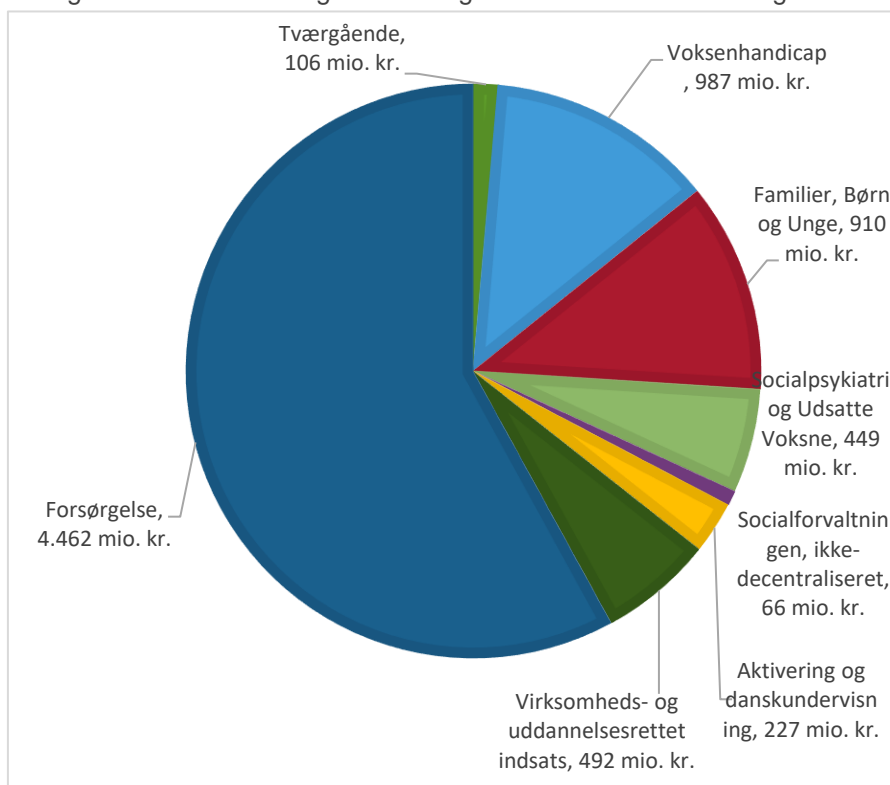
Aktivitetstal (helårspersoner)	2014	2015	2016	2017
EGU-elever	106	106	93	83
STU	165	200	213	236
Antal aktiveringsforløb	38.701	34.398	36.090	34.197
Antal personer med mentorstøtte	2.443	2.644	2.907	2.448
Antal virksomheder i Aarhus, som Jobcentret er i kontakt med	4.105	5.294	5.980	6.711

RESSOURCER

Det samlede bruttoregnskab for Sociale Forhold og Beskæftigelse er på ca. 9,9 mia. kr. Indtægterne (primært refusioner fra staten) udgør ca. 2,2 mia. kr. og nettoregnskabet er dermed ca. 7,7 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Sociale Forhold og Beskæftigelse har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør brutto ca. 4,1 mia. kr. og netto ca. 3,2 mia. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2017 på 7.701 mio. kr.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2017 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2015 og 2016

samt det vedtagne budget 2017.

Samlet nettoopgørelse (sektor 1.00 Sociale Forhold og Beskæftigelse)

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
Sektor 1.02 Socialforvaltningen					
- Familier, Børn og Unge	819	807	861	849	-12
- Voksenhandicap	909	915	973	981	8
- Socialpsykiatri og Udsatte Voksne	410	442	447	449	2

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os på <http://www.aarhus.dk/msb>
- Der er ca. 4.500 fuldtidsansatte i Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
Sektor 1.06 Socialforvaltningen - overførsler					
- Familier, Børn og Unge	59	53	59	61	2
- Voksenhandicap	7	8	8	6	-2
Sektor 1.41 Virksomheds- og uddannelsesrettet indsats	477	497	496	492	-4
Sektor 1.43 Aktivering	197	231	187	190	3
Sektor 1.45 Danskundervisning	29	37	28	37	9
Sektor 1.70 Fællesstabe	110	110	95	106	11
I alt decentraliserede områder	3.017	3.100	3.154	3.171	17
Sektor 1.03 Socialforvaltningen - ældreboliger	-12	-17	-13	-17	-4
Sektor 1.04 Socialforvaltningen	80	85	97	83	-14
Sektor 1.44 Forsørgelse	4.216	4.471	4.745	4.464	-281
I alt ikke-decentraliserede områder	4.284	4.539	4.829	4.530	-299
Driftsudgifter i alt	7.301	7.639	7.983	7.701	-282
Sektor 1.05 Anlæg	118	68	36	39	3
Anlægsudgifter i alt	118	68	36	39	3

Anm. Socialforvaltningen (1.00) har haft indtægter på 386 mio. kr. og refusioner på 255 mio. kr. Beskæftigelsesforvaltningen (1.40) har haft indtægter på 210 mio. kr. og refusioner på 1.306 mio. kr.

På det **decentraliserede** område har Sociale Forhold og Beskæftigelse haft merudgifter på 17 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget på 3.154 mio. kr.

Socialforvaltningen har et beskedent mindreforbrug på 2 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Hovedårsagerne til at budgettet er overholdt er et budgetløft til Voksen Handicap der blev tilført i forbindelse med budget 2017 samt at Socialforvaltningen på trods af strukturelle udfordringer på voksenområderne har formået at udvise en generel tilbageholdenhed. Set i forhold til rammen er der tale om et underskud på 10 mio. kr. Således har Socialforvaltningen fortsat udfordringer i 2018.

Beskæftigelsesforvaltningen har et merforbrug på 8 mio. kr. Merforbruget kan primært henføres til Danskundervisning grundet ændring i antal studerende og antal modtagere af integrationsprogram. Området er i 2017 dækket af statens budgetgaranti. Beskæftigelsesområdets øvrige områder er i balance, og udfordringerne på STU og sundhedsområdet er i 2017 løst ved en midlertidig opbremsning på en række foranstaltninger herunder mentorområdet, interne og eksterne tilbud samt læge- og psykologarbejdet. I forbindelse med budgetforlig 2018-21 er der tilført finansiering til STU og sundhedsområdet. Beskæftigelsesforvaltningen har således nu bedre forudsætninger for at løse opgaven med at skabe arbejdsmarkedstilknytning til den stigende gruppe af ledige, som har andre problemer end ledighed, og som før førtidspensionsreformen i mange tilfælde blev tilkendt førtidspension.

På de **ikke-decentraliserede** områder er der mindredgifter på 299 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget på 4.829 mio. kr. Heraf er de 280 mio. kr. på beskæftigelsesområdet. Mindredgiften skyldes primært, at antallet af modtagere af forsørgelsesindkomster har udviklet sig bedre end forudsat

ved sidste års budgetlægning, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med investeringerne i den virksomhedsrettede indsats.

Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat på det decentraliserede område har Sociale Forhold og Beskæftigelse opsparet i alt 5 mio. kr. i 2017, således at den samlede opsparring ultimo 2017 er på 119 mio. kr. Der er samlet set tale om en opsparring, som udgør under 5% af Sociale Forhold og Beskæftigelses netto-ramme på 3,2 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2016	114
Årets resultat 2017	0
Korrektioner til opsparingen i alt	6
- heraf tværgående korrektioner	3
- heraf investeringsmodeller	8
- heraf ekstraordinært grundtilskud	-14
- heraf efterregulering af ejendomsskatter fra 2010-2017	2
- heraf efterregulering af merudgifter vedr. kørsel 2016	5
- heraf kompensation for befordring på børnehandicapområdet	2
Opsparing ultimo 2017	119
- heraf decentralt på institutionsniveau	35
- heraf større eksternt finansierede projekter	1
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	83

Teknik og Miljø

SAMMENHÆNG MELLEML RESSOURCER OG RESULTATER

Teknik og Miljø arbejder med en række forskellige opgaver såsom byudvikling, mobilitet, natur og miljø, kollektiv trafik samt anlæg og drift af veje. Visionen er at skabe rammevilkår i verdensklasse og realisere Aarhus' markante vækstpotentiale. Dette gøres gennem kompetente og løsningsorienterede samarbejder med virksomheder, vidensinstitutioner, netværk, enkeltpersoner og internt i kommunen.

Teknik og Miljø har de seneste år arbejdet med en målsætning om at sikre liveability. Liveability gør, at Aarhus fortsat er værd at leve i, og at borgere og brugere af byen fortsat foretrækker at være og bosætte sig i Aarhus. Liveability er indarbejdet som en central del af den fælles virksomhedsplan, og som led i arbejdet med liveability er der igangsat en række initiativer. Disse omfatter bl.a. udarbejdelsen af proceskøgebog for liveability, etablering af 360 graders værktøj (budgetforlig 2016) og udvikling af koncept for Liveable City Lab.

Den langsigtede opgave med den store omstilling af Aarhus til en by, der er uafhængige af fossile brændsler fylder fortsat meget i Teknik og Miljø. Indsatsen er altomfattende og favner på tværs af alle magistratsafdelinger og sektorer i samfundet. I 2017 vedtog byrådet en ny klimastrategi og klimaplan for 2016-2020, hvor 250 eksterne aktører var med til at formulere mål og handlinger.

2017 blev et historisk år for omstillingen af Aarhus. Byen tog det største spring i hele den grønne omstilling med det endelige farvel til kul som primær kilde til el og varme. Således forventes CO₂-udledningen at være næsten halveret i Aarhus på de ti år byrådet har arbejdet med en målrettet klimaindsats. Det er en bemærkelsesværdig flot præstation for en storby som Aarhus. Aarhus er derfor også i stigende grad vært for besøg fra udlandet med delegationer af beslutningstagere og investorer, der vil lære af vores erfaringer inden for grøn omstilling eller vil slå sig ned i Aarhus, for at være en del af vores grønne udviklingsmiljø.

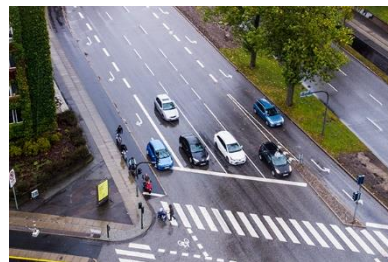
Det er imidlertid også nu det bliver vanskeligt at komme igennem den sidste del af den nødvendige omstilling af samfundet. Knap 90% af den resterende udledning kommer fra kilder, hvor byrådet ikke selv har direkte indflydelse, men er afhængig af, at hele samfundet mobiliseres i indsatsen. Samtidig er der store infrastrukturelle udfordringer og mangel på viden og kompetencer, som skal tackles de kommende år, hvis omstillingen ikke skal vanskeliggøres eller blive meget dyr. Dette er nogle af de emner som den nye klimaplan tager hul på. F.eks. med formidling igennem Climate Planet som over 40.000 aarhusianere besøgte i 2017, og som efterfølgende blev stillet op ved COP23 i Bonn med Aarhus som afsender. Men også store forandringsprojekter som Strategisk Energiplanlægning, der samler store lokale partnere som NRGi og Ørsted omkring rettidig klargøring af byen, er med til at sætte rammen for fremtidens grønne Aarhus.

I Teknik og Miljø arbejdes der med at sikre en by i social balance, og dette gøres bl.a. ved at sikre et tilstrækkeligt og varieret boligudbud, og at der er relevante bomuligheder for studerende og familier. Her ses i 2017 en positiv udvikling, og der har der således stort set været en positiv målopfyldelse.

I forhold til mobilitet og forbundethed er der igangsat en række initiativer, som skal hjælpe på trængslen i Aarhus Kommune – bl.a. Letbanen, ITS (Intelligent Transport Systemer) og udbedring af flaskehalsproblemer (både planlagte og afsluttede indsatser). Endvidere er der bl.a. afsat midler til udvidelse af Viborgvej og til etablering af Bering-Beder Vejen.

Der arbejdes en del med målinger af trafikken og mål for trængslen. Tal for 2017 foreligger først i april 2018, så de kan derfor ikke medtages i tabellerne nedenfor. På en række strækninger er der kødannelser i myldretiden, som giver større forsinkelser. Uden for myldretiden (ca. en time om morgenen og halvanden time om eftermiddagen) er der ikke kødannelser i Aarhus. Aktuelle vejarbejder kan ligeledes være med til i perioder at forlænge rejsetiden.

Også byggesagsbehandlingen har været et fokusområde, hvor der har været fokus på at sikre en effektiv og serviceminded drift. Dette er til en vis grad lykket, idet den gennemsnitlige tid for byggesager i Aarhus er under landsgennemsnittet. Der er dog stadig plads til forbedringer blandt i forhold til brugertilfredsheden.

Siden timebetalingsmodellens indførelse ved årsskiftet 2015/2016 er prisen på byggesagerne og hermed indtægterne faldet væsentligt. Det skyldes bl.a. en effektiv sagsbehandling, hvor der generelt opkræves væsentlig lavere betaling for håndtering af en byggesag end før. Samtidig er der en række nødvendige opgaver, som der ikke må opkræves gebyr for. Det gælder bl.a. klage- og aktindsigtsager, kommuneplan- og lokalplanarbejde o.s.v. samt den del af byggesagsbehandlingen, hvor der efter lovgivningen ikke må opkræves gebyr for som f.eks. behandling efter planloven.

MÅL

	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Vi skal sikre liveability					
Naturarealet i det åbne land skal fordobles frem mod 2030 og være af høj kvalitet. Bynaturen skal forbedres. Det skal udmøntes i klare mål for bynaturen. Biofaktor introduceres som plan- og designværktøj. 94% af aarhusianerne skal senest i 2020 have højst 500 meter til et offentligt tilgængeligt grønt område					
- Naturareal - skove (tilvækst) (ha)	63	79	100	99	☹️
- Bynatur (ha)	20	20	-	-	😊
- Tilfredshed med deltagelse i bylivet - "Aarhus er en god by for alle" (i point)	77	-	77	76	😊
- Tilfredshed med deltagelse i bylivet - "I Aarhus har vi en høj grad af medborgerskab" (i point)	64	-	64	64	😊
- Antal bookinger på friluftsliv.dk	3.312	3.013	3.500	3.272	☹️
- Antal indkomne ansøgninger på brugaarhus.dk	500	1.028	1.000	1.340	😊
Vi skal sikre bæredygtig vækst					
Aarhus skal være CO ₂ -neutral i 2030					
- Udledning af ton CO ₂ pr. indbygger (ton)	4,8	4,7	-	Note 1	

	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Initiativerne på affaldsområdet måles på successiv forøgelse af mængden af de genanvendelige materialer metal, plast, pap og papir (MGP) på årligt 4.500 ton					
- Forventet øget udsortering fra restaffaldet til genanvendelse af materialerne metal, plast, pap og papir (MGP) (i ton i alt)	-	-	500	-85 <i>Note 2</i>	
- Øget udsortering fra restaffald af de genanvendelige materialer metal, plast, pap og papir i kg. pr. husstand pr. år (potentialet i 2013 var samlet set 34 kg pr. husstand pr. år)	-	-	10	-0,5 <i>Note 2</i>	
Vi skal sikre en by i social balance					
Alle skal have råd til en passende bolig af god kvalitet. Der skal være tilstrækkeligt og varieret udbud af almene boliger i hele kommunen. Mindst 75% af kvoten til nye almene familieboliger skal anvendes i skoledistrikter med kommunal beslutning om anvendelse af planlovens bestemmelser om planlægning for almene boliger (blandet boligsammensætning)					
Antallet af relevante bomuligheder for henholdsvis studerende og familier skal øges i takt med antallet af studerende og familier og være tidssvarende					
- Bomuligheder i støttede ungdomsboliger	11.814	11.908	11.900	11.908	
- Ungdomsboliger/kollegier	788	788	524	788	
- Dækningsgrad, støttede ungdomsboliger (%)	23	23	22	24	
- Dækningsgrad i alt (%)	25	25	23	26	
- Antal af tilsagn for almene familieboliger i områder med plankrav om almene boliger (opgjort i boligantal)	52	92	100	904	
- Andel af tilsagn for almene familieboliger i områder med plankrav om almene boliger (%)	100	15	75	68	
Vi skal sikre mobilitet og forbundethed, <i>note 1</i>					
Vi skal sikre en effektiv og serviceminded drift					
Sagsbehandlingstiden for byggesager, miljøgodkendelser og husdyrsgodkendelser skal reduceres og brugernes tilfredshed skal højnes.					
- Byggesagsbehandling (virksomheder) – tilfredsheds mål (%)	55/71	70	>80	78	
- Gns. tid, byggesager (intern tid, dage)	13/25	31	<15	29	
- Gns. tid for byggesager ift. landsgennemsnit	163	-	<100	85	
- Klager over retlige spørgsmål i byggesager, hvor Teknik og Miljø underkendes (%)	7,6	9	<20	10	
- Miljøtilsyn / miljøgodkendelse - tilfredsheds mål (%)	94/100	99/85	>80	82	

Note 1) Tal for 2017 foreligger først efter regnskabsafslæggelsen. *Note 2)* Det samlede papirpotentiale i Aarhus er faldet ca. 4% pr. år fra 2008 til 2016. I 2017 er der på trods af det faldende potentiale indsamlet mere papir pr. husstand til genanvendelse end tidligere. Den stigende udsortingsgrad opvejer dog ikke faldet i de samlede papirmængder. Derfor er der totalt set en negativ udvikling i de indsamlede papirmængder. Den negative papirmængde medfører også, at de totale måltal for 2017 er negative, selvom de øgede indsamlede mængder af metal og plast er højere end delmålene herfor.

YDELSER

Teknik og Miljøys ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående tabel er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitetstal	2014	2015	2016	2017
Drift og vedligehold på vejområdet (CBA)				
Samlet energiforbrug (GWh) vejbelysning	15,6	15,1	13,9	12,6
Forbrug af salt, gram pr. m ² offentligt vejnet	11,1	11,0	11,2	12,2
Vedligeholdelse af kørebaner (inkl. stier), kr. pr. indbygger	173,1	171,8	97,9	121,8
Vedligeholdelse af fortove (inkl. stier), kr. pr. indbygger	74,4	73,2	95,8	94,2
Vintervedligeholdelse, kr. pr. indbygger	90,0	84,8	93,3	81,8
Renholdelse, kr. pr. indbygger	55,9	55,5	60,3	64,6
Vedligehold af kørebaner, kr. pr. 10 m ²	56,6	56,5	31,5	39,3
Vedligehold af fortove, kr. pr. 10 m ²	116,9	116,1	157,8	155,4
Antal deltagere på tilbud under friluftsliv aarhus.dk	319.288	420.149	90.252	82.474
Virksomheder og Jord (CME)				
Miljøtilsyn af virksomheder (antal)	216	210	217	197
Miljøtilsyn af landbrug (antal) rutinetilsyn	73	65	74	70
Ejendomme (CAE)				
Antal ledigblevne lejemål i alt	107	102	98	103
Udlejning til genhusninger	0	0	0	0
Udlejet til flygtninge og indvandrere	21	8	2	0
Udlejet til akutte boligansøgere	37	35	35	32
Boliger til studerende (Skejby Vænge)	49	51	52	59
Antal ledigblevne erhvervslejemål	7	10	5	10
Ikke udlejet, gnsn. antal dage	165	93	156	100
Bolig og Projektudvikling (BoP)				
Solgte parcelhusgrunde (antal)	144	77	95	127
Solgte storparceller (antal boliger)	225	297	40	268
Solgte erhvervsparceller (ha)	0,7	6,8	11,8	3,5
Godkendte "skema B"-sager (%)	100	100	-	67
AffaldVarme Aarhus (CME)				
Boligheder der modtages affald fra, i alt	167.118	168.908	170.165	173.060
Boligheder i alt, vægtet	119.121	120.394	121.453	123.535
Dagrenovation fra private husstande, ton	71.115	70.843	71.596	69.871
Samlet beholdervolumen, m ²	827.263	928.987	957.928	992.968
Affald på genbrugsstationerne, ton	131.470	137.870	142.856	145.987
Forbrændingsanlægget:				
- Tilførte mængder, ton	237.702	251.912	249.592	255.167
- Fraførte mængder, ton	55.321	58.957	55.776	52.710
- Farligt affald, modtaget affald, ton	1.862	1.910	1.856	2.035
Produktivitetstal				
Byggesager pr. medarbejder	76	87	70	71
Antal passagerer (i 1.000) ¹⁾	-	35.400	35.450	34.980
Antal køreplanstimer	-	575.000	581.989	²⁾
Antal påstigninger pr. køreplanstime	64	64	61	-

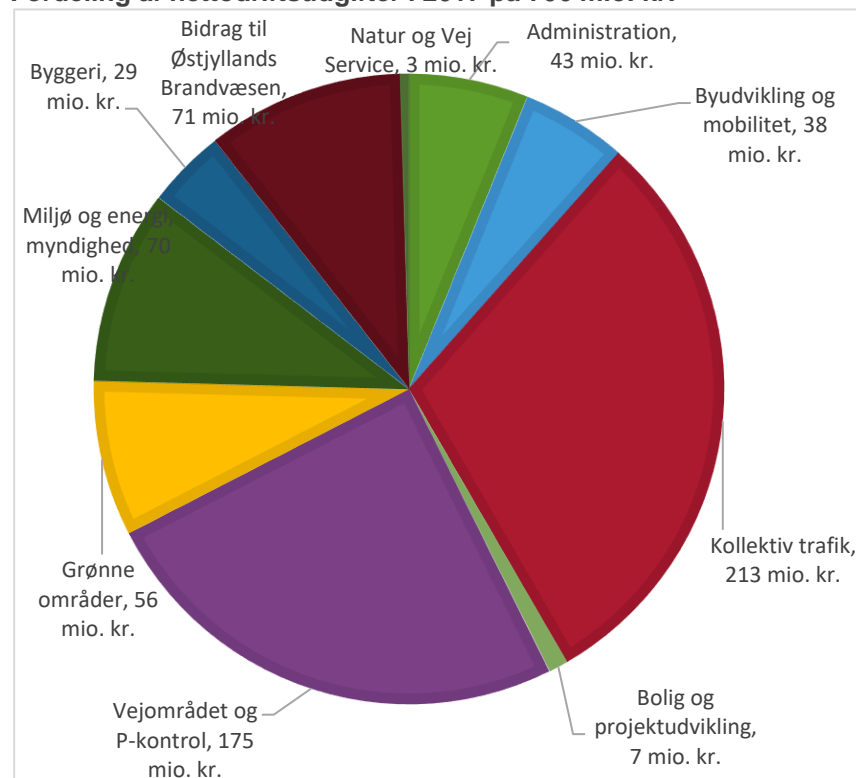
Note 1) Passagertal i 2017 er eksklusiv antal passagerer i letbanen og i buserstatningsbuskørsel. Note 2) Aarhus Kommune har endnu ikke modtaget en opgørelse af antal køreplantimer i bybustrafikken i 2017.

RESSOURCER

Det samlede bruttoforbrug for Teknik og Miljø er på ca. 4,5 mia. kr. Indtægterne (primært salg af varme, gebyrindtægter vedr. affald, salg af bygninger og arealer og huslejeindtægter) udgør ca. 4,1 mia. kr., og nettoforbruget er dermed ca. 0,4 mia. kr. fordelt på anlæg og drift.

Decentraliserede og skattefinansierede områder, som Teknik og Miljø har økonomisk ansvar for, udgør brutto ca. 1,0 mia. kr. og netto ca. 0,7 mia. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter i 2017 på 706 mio. kr.

Anm.: Diagrammet er vist ekskl. Ejendomme, som har netto-indtægter på i alt 53 mio. kr. P-kontrollen er vist sammen med Vejdrift.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2017 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2015 og 2016 samt det vedtagne budget 2017.

Samlet nettoopgørelse (sektor 2.00 Teknik og Miljø)

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
Sektor 2.01 Administration	36	37	35	43	8
Sektor 2.11 Byudvikling og Mobilitet	44	34	39	38	0
Sektor 2.13 Kollektiv Trafik	218	211	246	213	-34
Sektor 2.16 Bolig og Projektudvikling, note 1	0	7	0	7	7
Sektor 2.31 Vejområdet	194	187	194	181	-13
Sektor 2.33 P-kontrol	-2	-6	-3	-6	-3
Sektor 2.36 Grønne områder	63	67	62	56	-6

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os på <http://www.aarhus.dk/da/om-kommunen/organisation/teknik-og-miljoe.aspx>
- Der er ca. 1.250 fuldtidsansatte i Teknik og Miljø.

Sektor 2.41 Miljø og Energi (myndighed)	91	67	85	70	-15
Sektor 2.48 Byggeri	20	37	15	29	14
Sektor 2.51 Ejendomme	-50	-53	-40	-53	-14
Sektor 2.61 Bidrag til Østjyllands Brandvæsen	57	75	78	71	-6
Sektor 2.71 Natur og Vejservice	-3	-4	0	3	3
I alt decentraliserede områder	670	659	711	653	-58
Sektor 2.15 Støttet Byggeri	21	19	26	13	-13
Sektor 2.43 Miljøvagt	4	0	0	0	0
I alt ikke-decentraliserede områder	25	19	26	13	-13
Sektor 2.41 Anvisning af jord	-1	1	-1	1	1
Sektor 2.91 Affald	-21	-49	-27	-28	-1
Sektor 2.93 Varmeplan Aarhus	-35	-212	-78	145	223
Sektor 2.95 Varmedistribution	45	52	-51	-418	-367
I alt takstfinansierede områder	-12	-208	-157	-301	-144
Driftsudgifter i alt	683	469	580	365	-215
Skattefinansierede anlægsudgifter	-86	700	392	-145	-536
Takstfinansierede anlægsudgifter	715	419	337	225	-112
Anlægsudgifter i alt	630	1.120	729	81	-648

Note 1) Sektoren er oprettet i 2016.

På **de decentraliserede områder** er der i 2017 tale om et samlet mindreforbrug på 58 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Dette skyldes for en stor dels vedkommende en mindreudgift til Kollektiv Trafik, som ikke var indregnet i budgettet samt forsinkelsen af Letbanen, som medfører en udskydelse af betalingerne. Herudover har der som planlagt været et merforbrug vedr. byggesagsbehandlingen. Merforbruget er imidlertid ikke så stort som tabellen indikerer, idet områdets reelle merforbrug i forhold til områdets ramme er på 3,5 mio. kr. Mindreforbruget vedr. Ejendomme skyldes primært en tidsmæssig forskydning vedr. bygningsvedligeholdelse og øvrig bygningsdrift. Mindreforbruget overføres til forbrug i 2017.

På **de ikke-decentraliserede områder** er der tale om et mindreforbrug på 13 mio. kr., hvilket primært skyldes lavere udgifter til ydelsesstøtte til byfornyede ejendomme og alment byggeri samt en forsinket afregning af ca. 6 mio. kr., som først er registreret i 2018.

På **de takstfinansierede områder** er der tale om en netto merindtægt på 144 mio. kr. – primært som følge af tilbagebetaling af afgifter fra SKAT vedr. år 1999, som afventer en tilbageførsel til varmekunderne.

Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat på det decentraliserede område har Teknik og Miljø opsparet i alt 37 mio. kr. i 2017, således at den samlede gæld ultimo 2017 er

på 17 mio. kr. Der er samlet set tale om en gæld, som udgør 2,4% af Teknik og Miljøs nettoramme på 695 mio. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2016	-54
Årets resultat 2017	42
Korrektioner til opsparingen i alt	-6
- heraf tværgående korrektioner	-4
- heraf reguleringsmodel vedr. Vintertjeneste	-1
- heraf tilbageførsel af betinget budget vedr. byggesagsbehandling	-1
Opsparing ultimo 2017	-17
- heraf decentralt på institutionsniveau	0
- heraf større eksternt finansierede projekter	0
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	-17

Sundhed og Omsorg

SAMMENHÆNG MELLEML RESSOURCER OG RESULTATER

Borgerne i Aarhus Kommune skal leve gode liv, præget af sundhed og trivsel, fællesskab og medborgerskab. Det gælder også de ældre, som skal opleve at have magten over eget liv og være så selvhjulpne som muligt. Sundhed og Omsorgs indsats for at nå disse mål følger visionerne i Aarhus Kommunes Sundhedspolitik, Værdighedspolitik og Medborgerskabspolitik, samt afdelingens egne ledetråde – herunder især de borgevendte ledetråde 'Vi holder borgerne væk', 'Al magt til borgerne' og 'Vi er sammen med borgerne'. Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering tænkes således ind i alle sammenhænge.

Det samlede billede af, om borgerne i Aarhus *generelt* er sunde og kan klare sig selv, viser meget få ændringer i forhold til de foregående år: Betragter man eksempelvis aarhusianernes middellevetid, så er den svagt stigende. Hvad angår andelen af ældre, der kan klare sig uden kommunens hjælp, så er tendensen, at stadigt flere kan klare sig selv. Til gengæld er de, der *har* brug for hjælp, typisk mere plejkrævende end tidligere.

Når borgerne så *har* brug for vores hjælp, tegner der sig følgende billede:

Blandt de borgere, der bor på plejehjem i Aarhus, er knap 9 ud af 10 tilfredse eller meget tilfredse med plejehjemmet. Den høje tilfredshed hænger bl.a. sammen med oplevelsen af hjemlighed og frisklavet mad.

Blandt de borgere, der modtager hjemmepleje, er den samlede tilfredshed faldet fra ca. 75% i 2016 til 69% i 2017, og er altså væsentligt lavere end blandt plejehjemsbeboerne. Hjemmeplejebrugernes faldende tilfredshed hænger forventeligt sammen med den stigende kompleksitet i opgaven samt den tid, der er til rådighed til den enkelte borger. Der er således behov for fremadrettet at sikre hjemmeplejen et generelt løft, bl.a. ved en systematisk gennemgang og prioritering af struktur og kultur i hjemmeplejen, hvor kvalitet, faglighed, relation og kontinuitet bliver nøgleord.

Endelig er det samlede antal indlæggelser af borgere som følge af diagnoser, der *kunne* have været forebygget, ganske let stigende. Dette trods investeringer i at bringe omfanget ned.

For at understøtte, at borgerne i Aarhus lever gode liv - også, når de har brug for vores hjælp - bestræber vi os hele tiden på at sikre flest mulige ressourcer til kerneopgaven samt høj kvalitet og borgersikkerhed. I den sammenhæng viser regnskabet for 2017 en række positive tendenser:

For det første anvendes velfærdsteknologi i stigende omfang til at forbedre borgernes livskvalitet og selvhjulpethed. For det andet ses et fald i både sygefravær og antal arbejdsulykker blandt medarbejderne i Sundhed og Omsorg. Hertil kommer, at antallet af ansatte pr. plejebolig er fastholdt på samme niveau som de foregående år.

Ud over vores generelle bestræbelser på at sikre flest mulige ressourcer til kerneopgaven samt høj kvalitet og borgersikkerhed, så har vi over de seneste år iværksat en række tiltag, som også fremover vil have højeste prioritet:

SUNDHED OMSORG

Igangværende og kommende tiltag som fx besjælingsindsatsen, styrkelse af hjemmeplejen, demensindsatserne og det nære sundhedsvæsen, den fortsatte implementering af 'Forløbsmodellen', samt et generelt øget fokus på frivillighed, lighed i sundhed, træning, rehabilitering, borgeroplysning og brug af velfærdsteknologi, har alt sammen til hensigt at styrke de faglige indsatser i forhold til borgerne.

Organisatorisk har vi styrket samarbejdet med Region Midtjylland omkring overgange og det nære sundhedsvæsen.

Endelig har forenkling og afbureaukratisering af vores processer høj prioritet, ligesom vi arbejder på at sikre 'hænder nok', bl.a. via den igangværende SOSU-kampagne.

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os på [her](#)
- Der er ca. 4.900 fuldtidsansatte i Sundhed og Omsorg

MÅL

	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Vi holder borgerne væk					
- Frem til 2020 skal middellevetiden i Aarhus Kommune stige med 1,2 år svarende til 0,2-0,3 år pr. år, <i>note 1</i>	81,7	81,4	(82,8)	81,6	☹️
- I 2020 skal 9 ud af 10 borgere over 65 år ikke modtage praktisk hjælp eller personlig pleje:					
Andel borgere over 65 år, der ikke får hjælp eller pleje i hjemmet (%)	87,2	88,0	88,3	88,5	😊
Andel borgere over 85 år, der ikke er visiteret til indsatser (%)	32,4	34,9	35,4	36,3	😊
- I 2017-2020 skal reduktionen i forebyggelige indlæggelser fastholdes på 20 % (befolkningskorrigeret) fra 2014-2016, <i>note 2</i>	2.742	2.749	2.629	2.829	☹️
Al magt til borgerne					
- Sundhed og Omsorg understøtter borgerne i deres hverdag med respekt for den enkelte borgers ønsker og behov:					
- Borgeren bestemmer hvornår og hvordan hjælpen skal gives (hjemmeplejen) (%)	-	68	75	58	☹️
- Tilfredshed med pleje og praktisk hjælp (hjemmeplejen) (%)	-	75	77	69	☹️
- Oplevelse af, at hjemmehjælperne, der kommer i hjemmet, kender ens behov (%)	-	70	72	56	☹️
Vi er sammen med borgerne					
Sygefravær og arbejdsulykker:					
- Gennemsnitligt antal sygedage pr. fuldtidsansat (<i>note 3</i>)	13,66	13,55	12,5	13,13	☹️
- Arbejdsulykker pr. 100 medarbejdere	10,2	8,8	9,4	8,6	😊
Den velfærdsteknologiske indsats:					
- Tilfredshed med teknologiske velfærdsløsninger i hjemmeplejen (%)	-	-	79	85	😊
Sundhed og Omsorg forebygger ensomhed og øger livsglæde					
- Andel ensomme borgere (hjemmeplejen) (%)		13	11	12	☹️

	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
- Meningsfulde aktiviteter i hverdagen – oplevelsen af at have de nødvendige informationer (hjemmeplejen) (%)		54	80	44	☹️
- Meningsfulde aktiviteter i hverdagen – andel, der benytter aktiviteterne (%)		34	56	34	☹️
- Andel borgere, der oplever hjemlighed i plejehjem (%)	63	65	75	69	😐
Sundhed og Omsorg vil konstant forbedre rammer og samarbejde ift. at tiltrække og fastholde frivillige					
- Pårørendestøtte (%)	60	61	70	63,5	😐

Note 1) Bemærk, at de historiske tal genberegnes årligt; budgetmål for 2017 er desuden fastsat med afsæt i en fejlbehæftet 2015-opgørelse (uden 0-1-årige), og derfor urealistisk høj. Note 2) Bemærk, at opgørelsesmetoden er ændret fra udskrivnings- til indlæggelsesdiagnose, så den følger Sundhedsstyrelsens gældende definition. Af samme grund er de historiske regnskabstal genberegnet. Bemærk desuden, at budgetmålet for 2017 er fastsat med afsæt i den tidligere opgørelsesmetode, og derfor ikke længere relevant. Note 3) Bemærk at de historiske tal er genberegnet med henblik på ensartet opgørelsesmetode.

YDELSER

Sundhed og Omsorgs ydelser og opgaver fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående tabel er der produktivitetstal fordelt på disse områder.

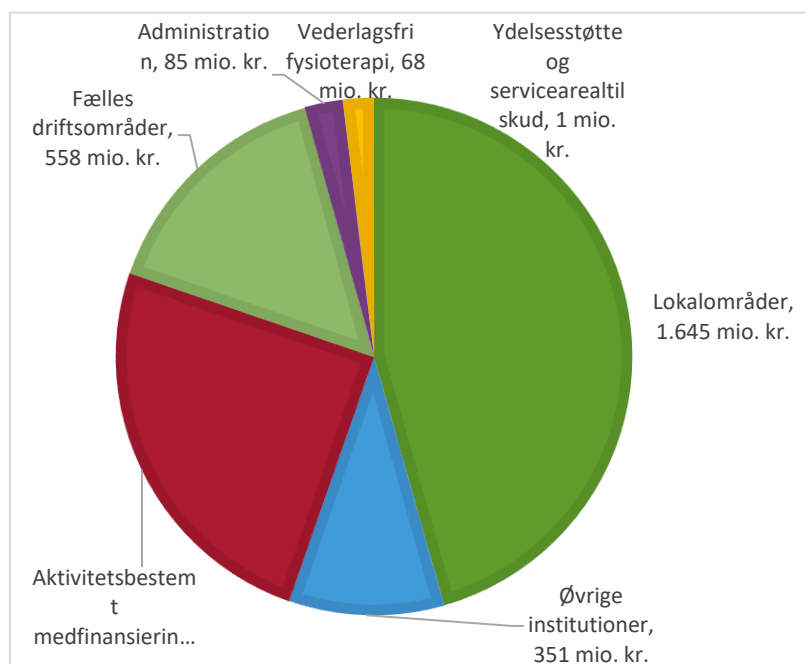
Produktivitetstal	2014	2015	2016	2017
Direkte brugertid i hjemmeplejen (%), note 1	52,1	52,4	53,5	-
Ansatte pr. plejebolig, note 2	0,90	0,89	0,90	0,90
Andel plejeboliger, hvor der er en basispakke af velfærdsteknologi (%), note 3	-	-	100	98
Antal toiletter med skylle- og tørrefunktion i hjemmeplejen, note 4	355	403	587	712
Andel enkeltmandsforflytninger ved brug af loftslift (%), note 5	48	56	51	58

Note 1) Ambitionen ift. dette produktivitetstal i Budget 2017 er 51,3%. Som følge af overgang til CURA mangler der data for september-december, hvorfor BTP ikke kan opgøres meningsfyldt for 2017. Note 2) Ambitionen ift. dette produktivitetstal i Budget 2017 er 0,92. Note 3) Ambitionen i forhold til dette produktivitetstal i Budget 2017 er 48%. Efter vedtagelsen af Budget 2017 besluttede man imidlertid en ændret model for implementering af velfærdsteknologi, hvor man ikke implementerer en basispakke med 10 teknologier på én gang, men i stedet én ny teknologi ad gangen. Af samme grund er de historiske regnskabstal slettet, fordi opgørelsesmetoden ikke er sammenlignelig med opgørelserne for 2016 og 2017. Note 4) Ambitionen i forhold til dette produktivitetstal i Budget 2017 er 400. Note 5) Ambitionen i forhold til dette produktivitetstal i Budget 2017 er 70%. Det samlede resultat (58%) dækker over hhv. 65% i plejehjem og 32% i hjemmeplejen. Resultaterne er behæftet med en vis usikkerhed grundet lav svarprocent.

RESSOURCER

Det samlede bruttoregnskab for Sundhed og Omsorg er på ca. 4,3 mia. kr. Indtægterne udgør ca. 0,6 mia. kr. og nettoregnskabet er dermed ca. 3,7 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Sundhed og Omsorg har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør brutto ca. 3,0 mia. kr. og netto ca. 2,7 mia. kr.

Anm.: Diagrammet er vist ekskl. Ældreboliger, som har netto-indtægter på i alt 117 mio. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2017 på 3.489 mio. kr.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2017 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2015 og 2016 samt det vedtagne budget 2017.

Samlet nettoopgørelse (sektor 3.30 Sundhed og Omsorg)

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
Sektor 3.31 Ældre og handicappede, dec.					
- Lokalområder, drift og bestiller	1.554	1.561	1.664	1.645	-18
- Sundhedsudvikling og institutioner	0	0	342	351	9
- Aktivitetsbestemt medfinansiering	253	281	0	0	0
- Fælles driftsområder	44	44	47	45	-2
- Administration, HK6 drift	644	632	557	558	1
- Administration, HK6 lokalområder	85	86	86	85	-2
I alt decentraliserede områder	2.579	2.603	2.696	2.683	-12
Sektor 3.34 Ældreboliger	-122	-119	-108	-117	-9
Sektor 3.35 Overførsler og service					
- Aktivitetsbestemt medfinansiering	842	844	906	853	-54
- Vederlagsfri fysioterapi	66	67	69	68	-1
- Ydelsesstøtte og servicearealtilskud	1	1	1	1	-1
I alt ikke-decentraliserede områder	788	792	868	804	-64

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
Driftsudgifter i alt	3.367	3.396	3.564	3.488	-76
Sektor 3.32 KB-bevillinger, anlæg	47	31	25	48	24
Sektor 3.36 Anlæg	19	7	0	100	100
Anlægsudgifter i alt	66	37	25	148	123

Det decentraliserede område udviser mindreudgifter på 12 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Resultatet skyldes hovedsageligt mindreudgifter på 18 mio. kr. i lokalområderne, mindreudgifter til aktivitetsbestemt medfinansiering på 2 mio. kr. og mindreudgifter i administration på 2 mio. kr. I den modsatte retning trækker merudgifter i de øvrige institutioner på 9 mio. kr. og på fælles driftsområder på 1 mio. kr. I forhold til områdets decentraliserede rammebudget er der et overskud på 17 mio. kr.

Året har været præget af flere modsatrettede økonomiske forhold. Det er på den ene side lykkedes lokalområderne at gældsafvikle samt tilpasse udgifterne i forhold til tiltag fra sparekataloget fra 2016, som først får fuld effekt i 2018. På den anden side er der stadig udfordringer på budgetområder, der er demografiafhængige - blandt andet de ældre handicappede, anskaffelse af handicappiler, udgifter til pasning af døende og nærtstående, udgifter til betaling for hospiceophold, udgifter til personlige hjælpemidler og udgifter til ledsageordningen. Den førnævnte stigende kompleksitet hos de borgere, som har brug for hjælp, presser fortsat økonomien i sundhedsenhederne.

På **de ikke-decentraliserede områder** er der mindreudgifter på 64 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Resultatet skyldes hovedsageligt mindreudgifter til den aktivitetsbestemte medfinansiering på 54 mio. kr. samt mindreudgifter til drift af afdelingens ældreboligsektor på 9 mio. kr. I forhold til aktivitetsbestemt medfinansiering skyldes resultatet mindre aktivitet i det regionale sundhedsvæsen. I forhold til ældreboligsektoren skyldes resultatet færre udgifter til energi, til vedligeholdelse og til driften af tomme boliger.

Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat på det decentraliserede område har Sundhed og Omsorg opsparet i alt 12 mio. kr. i 2017, således at den samlede opsparring ultimo 2017 er på 122 mio. kr. Der er samlet set tale om en opsparring, som udgør under 5% af Sundhed og Omsorgs nettoramme på 2,7 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2016	110
Årets resultat 2017	17
Korrektioner til opsparingen i alt	-5
- heraf tværgående korrektioner	-5
Opsparing ultimo 2017	122
- heraf decentralt på institutionsniveau	49
- heraf større eksternt finansierede projekter	4
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	69

Kultur og Borgerservice

SAMMENHÆNG MELLEML RESSOURCER OG RESULTATER

Det generelle billede af regnskabet for 2017 er, at de fleste mål er opfyldt eller næsten opfyldt. Særligt at bemærke er vores store kulturinstitutioners besøgstal, der igen i år er stigende, formegentligt som en positiv følge af titlen som Europæisk Kulturhovedstad i 2017.

På Sport og Fritidsområdet er der fokus på brugernes tilfredshed med de kommunale foreningsfaciliteter samt foreningsdeltagelsen i udvalgte boligområder. For Borgerservice og Biblioteksområdet arbejdes der fortsat på sikre en bred vifte af kurser og arrangementer.

I Borgerservice og Biblioteker arbejdes der desuden på en ny politik der forventes vedtaget i 2018 og som vil have indflydelse på målene fremadrettet.

Også på det økonomiske område er resultatet overordnet meget positivt. Som det fremgår nedenfor, er der godt styr på økonomien. Den overvejende positive målopfyldelse kan således også ses i lyset af, at der generelt effektiviseres i driften af afdelingen. Her kan opmærksomheden bl.a. henledes på, at den stigende befolkningstilvækst alt andet lige vil give en større søgning til en stor del af de tilbud der findes i Kultur og Borgerservice.

Som det også fremgår nedenfor, er der opsparede midler i Kultur og Borgerservice. Det positive økonomiske resultat giver således også mulighed for fremadrettet at investere i at øge tilfredsheden med og brugen af tilbuddene i Kultur og Borgerservice. Der er redegjort nærmere for disponeringen af opsparingen.

MÅL

Sport og Fritid	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Deltagelsen i foreninger og aftenskoler skal være på samme niveau eller højere end gennemsnittet for de seneste 3 år					
Børn og unges deltagelse i folkeoplysende foreninger					
- Antal deltagertimer	4.899.904	5.309.600	5.493.953	6.035.771	😊
- Deltagertimer pr. indbygger i aldersgruppen	52,3	57,5	59,9	60,2	
Antal deltagere i aftenskolekurser		48.093	47.559	51.537	😊
- Deltagere i forhold til befolkningstal (%)	-	18,2	17,4	19,2	
Antal deltagere i aftenskoleforedrag	43.934	40.000	40.000	43.189	😊
- Deltagere i forhold til befolkningstal (%)	16,6	14,9	14,5	16,1	
Kapaciteten af den offentlige åbningstid i svømmehallerne og i skøjtehallen skal have en udnyttelsesgrad på niveau med eller er højere end gennemsnittet for de seneste 3 år					
- Antal gæster i alt	426.260	395.109	468.640	408.384	😞
- Antal gæster i gnsn. pr. åbningstime	64,1	50,6	60,0	35,8	
Brugerne af kommunale foreningsfaciliteter skal være tilfredse					
Kommunale idrætsanlæg og svømmehaller - betalende gæster					
- Tilfredshed med fysiske faciliteter (%)	77	-	75	69	😐
- Tilfredshed med service (%)	89	-	91	90	
- Generel tilfredshed (%)	90	-	84	87	
Kommunale idrætsanlæg og svømmehaller - foreninger og institutioner					😐

Sport og Fritid	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
- Tilfredshed med fysiske faciliteter (%)	55	-	70	63	
- Tilfredshed med service (%)	64	-	75	78	
- Generel tilfredshed (%)	84	-	81	88	
Foreningsdeltagelsen i de udsatte boligområder skal stige. På sigt er det målet, at foreningsdeltagelsen i de udsatte boligområder skal nærme sig Aarhus-gennemsnittet					
Foreningsdeltagelse blandt børn i folkeskolen med bopæl i udvalgte udsatte boligområder					
- Gellerup/Toveshøj (%)	62	-	65	64	☹️
- Bispehaven (%)	58	-	68	61	☹️
- Herredsvang (%)	65	-	59	67	☹️
- Viby Syd (%)	51	-	59	56	☹️
- Langkærparken (Tilst) (%)	65	-	65	56	☹️
- Andel af folkeskoleelever i alt i Aarhus Kommune, som deltager i en foreningsaktivitet i fritiden (%)	81	-	82	79	☹️
De elever, som er tilknyttet Elite Sports Akademi Aarhus (ESAA), skal have et højt sportsligt niveau og opleve en god sammenhæng mellem elitesport og skolegang					
- Andel af ESAA-elever, som deltager på internationalt niveau (%)	31	30	25	28	😊
- Andel af ESAA-elever, som deltager på højeste nationalt niveau (%)	50	64	50	58	😊
- Andel af ESAA-elever, som deltager på regionalt niveau 8%)	19	6	25	14	☹️
Aarhus Events skal bidrage til at skabe vækst i turisme via hvervning, udvikling og afvikling af events					
- Antal overnatninger	926.502	964.362	1.067.000	+1.100.000	😊
Aarhus Events skal bidrage til at Aarhus opleves af samarbejdspartnere inden for eventområdet som en attraktiv og samarbejdsorienteret eventby (%)	-	Ingen måling	-	+84	😊

Kultur	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Den kunstneriske kvalitet skal afspejle sig ved en tilfredsstillende publikumssøgning (Antal besøgende)					
- ARoS	569.324	614.170	600.000	658.086	😊
- Den Gamle By	476.050	515.667	450.000	571.167	
- Moesgaard Museum	517.603	401.420	360.000	312.144	
- Musikhuset Aarhus	471.220	610.802	450.000	490.840	
- Aarhus Symfoniorkester	89.050	87.019	90.000	86.167	
- Århundredets Festival	-	30.000	55.000	41.579	
- 4 Aarhus 2017-MEGA Events	-	-	240.000	-	
- 12 Aarhus 2017-fuldmåneevents	-	-	180.000	-	
At faciliteter til udvikling af talenter, kunstnerisk praksis og plads til vækstlag udnyttes optimalt					
- Godsbanen - projektrum (%)	91	98	95	97	😊
- Godsbanen - gæsteboliger (%)	83	78	80	86	
- Monorama - øvelokaler til musik (%)	76	-	80	78	
- Materielgården/Højbjerg - værksteder til billedkunst (%)	100	100	100	100	

Borgerservice og Biblioteker	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Åbningstiden i Borgerservice og Biblioteker fastholdes i 2015-2018 (Åbningstid i gennemsnit pr. uge)					

Borgerservice og Biblioteker	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
- Dokk1 (Hovedbiblioteket)	47,5	57	57	57	😊
- Dokk1 (Borgerservice)	31,7	32	32	32	😊
- Adgang til salene m.m på Dokk1 fra kl. 21.00-22.00	5	5	5	5	😊
- De store medborgercentre: Højbjerg, Risskov, Viby og Åby	43	43	43	43	😊
- De mellemstore medborgercentre: Gellerup, Hasle, Lystrup, Tilst og Tranbjerg	26,2	26,2	24,4	26,2	😊
- De små medborgercentre: Beder-Malling, Egå, Harlev, Hjortshøj, Kolt-Hasselager, Sabro, Skødstrup, Solbjerg og Trige	7,4	7,7	7,7	7,7	😊
- Antal fysiske enheder med ubemandet åbningstid (inkl. Dokk1)	17	17	17	17	😊
Den samlede besøgsaktivitet i Dokk1 og på medborgercentre skal stige med 20% frem til og med 2018					
- Dokk1 (Hovedbiblioteket) (1.000 gæster)	940	1.209	950	1.346	😊
- Medborgercentre (1.000 gæster)	1.490	1.192	1.200	1.217	😊
- Besøg i alt (1.000 gæster)	2.430	2.401	2.230	2.563	😊
Borgerservice og Biblioteker skal tilbyde en bred vifte af arrangementer samt kurser af folkeoplysende karakter. Der skal fokuseres på børns læselyst og læsegælde. Fra 2015 og fremover skal der være mindst 15 borgervendte services, der drives helt eller delvist af frivillige					
- Antal udbudte kurser	269	249	300	274	😐
- Antal kursister i alt	1.409	1.678	1.700	2.222	😊
- Antal borgervendte services, der drives helt eller delvist af frivillige	48	91	40	84	😊
- Antal arrangementer for førskolebørn, herunder læsearrangementer	300	346	340	315	😐
- Antal arrangementer for skolebørn, herunder læsearrangementer	539	736	500	694	😊
- Antal samarbejder om borgervendte aktiviteter	86	198	100	226	😊
Aarhus Stadsarkiv skal indsamle dokumentation om Aarhus' historie fra borgere og kommunale myndigheder samt formidle byens historie gennem borgerinddragende aktiviteter					
- Antal unikke brugere på Stadsarkivets digitale platforme	7.965	121.729	17.400	154.054	😊
- Antal åbne, digitale filer lagt online (private)	5.246	26.327	300.000	275.000	😐
- Antal afleveringer til "Smartarkivering.dk"	155	65	125	131	😊
- Antal Terabyte i Digitalt Arkiv (private og kommunale, men overvejende kommunale) (TB)	6	7	12	16	😊
- Antal afleveringer fra private	86	131	70	200	😊
- Antal hyldemeter afleveret fra den kommunale forvaltning	780	170	150	100	😐
- Antal frivillige	75	48	75	70	😐
Gennemsnitligt 80% af alle transaktioner på de obligatoriske selvbetjeningsområder i Borgerservice skal ske gennem digital selvbetjening (Andel af transaktioner, der foregår via digital selvbetjening)					
- Flytning (%)	87	87	87	89	😊
- Sundhedskort (%)	88	86	88	86	😐
Andelen af digitale udlån af bøger, lydbøger og film skal stige i perioden 2016-2019					
- Bøger (%)	2,5	3,7	2,5	4,8	😊
- Lydbøger (%)	55,3	69,8	65,0	74,6	😊
- Film (%)	12,7	26,4	13,0	31,2	😊

Borgerservice og Biblioteker	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Kontrolarbejde skal effektivt afdække socialt snyd. Folkeregistret skal sikre korrekt personregistrering. Endelig må kommunens samlede restancemasse årligt maksimalt stige svarende til den kommunale fremskrivningsprocent.					
- Provenu ved kontrolvirksomhed i 1.000 kr.					😊
- I alt provenu ved kontrolvirksomhed	4.287	8.215	6.050	8.179	
- Heraf kommunalt provenu	3.210	5.165	4.033	6.276	
Borgerservice og Biblioteker vil indsamle og udstille åbne data og sørge for, at der bliver afholdt forskellige arrangementer med henblik på at udvikle projekter, understøtte start-up-virksomheder og formidle om digitaliserings risici					
- Antal datasæt, der bliver tilgængelig pr. år	121	139	400	136	😞
- Antal arrangementer og kampagner	8	11	0	6	😊
- Antal arrangementer, der understøtter start-up-virksomheder	4	4	4	2	😞
- Antal arrangementer/events under Internet Week Denmark	2	4	2	8	😊

YDELSER

Kultur og Borgerservice ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående tabel er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os på www.aarhus.dk
- Der er ca. 750 fuldtidsansatte i Kultur og Borgerservice.

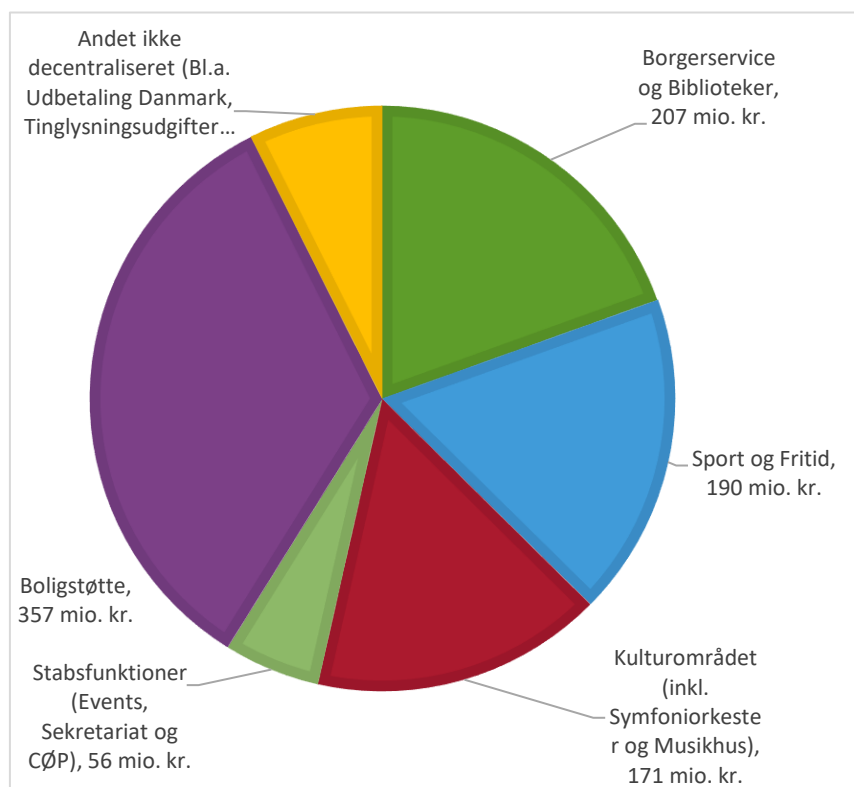
Aktivitetstal	2014	2015	2016	2017
Antal koncerter i Aarhus Symfoniorkester fordelt på aktiviteter:				
Symfonikoncerter	61	62	65	56
Gratis koncerter	4	4	3	4
Symfonikoncerter børn og unge	19	17	18	16
Kammerkoncerter børn og unge	71	89	81	90
Sceniske forestillinger	16	16	12	15
Kammerkoncerter inkl. Foyerkoncerter	10	8	4	12
Lokalcenterkoncerter	6	6	8	8
Udendørskoncerter	1	2	1	2
Operaforestillinger	37	25	23	17
Klassiske koncerter	51	45	44	45
Øvrige forestillinger	487	400	515	364
Åbningstider i Borgerservice og Biblioteker:				
Dokk1 (Hovedbiblioteket)	44	48	57	57
Dokk1 (Borgerservice)	32	32	32	32
Adgang til salene m.m. på Dokk1 fra kl. 21.00-22.00	0	5	5	5
De store Medborgercentre	43	43	43	43
De mellemstore medborgercentre	26	26	26	26
De små medborgercentre	8	7	8	8

Aktivitetstal	2014	2015	2016	2017
Antal fysiske enheder med ubemandet åbningstid (inkl. Dokk1)	12	17	17	17
Antal arrangementer og kurser af folkeoplysende karakter	0	0	0	0
Antal fysiske arrangementer uden for huset	0	0	0	60
Produktivitetstal				
Bibliotekerne: Udvikling i antal besøgende ift. lønudgiften (2014=100)	100	110	109	118
Musikhuset Århus: Udvikling i samlede antal publikum ift. lønudgiften. 2014=100	100	105	124	89
Århus Musikskole: Udvikling i antal elever ift. nettoudgifter 2014=100	100	86	99	98

RESSOURCER

Det samlede bruttoregnskab for Kultur og Borgerservice er på ca. 1,6 mia. kr. Indtægterne (primært statstilskud, arrangements- og billetindtægter i Musikhuset og Idrætscentre, samt salgsindtægter på anlægsområdet) udgør ca. 0,5 mia. kr. og nettoregnskabet er dermed ca. 1,1 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. De decentraliserede områder udgør brutto ca. 1,0 mia. kr. og netto ca. 0,6 mia. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2017 på 1.059 mio. kr.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2017 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2015 og 2016 samt det vedtagne budget 2017.

Samlet nettoopgørelse (sektor 4.71 Kultur og Borgerservice)

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
Sektor 4.71 Kultur og Borgerservice					

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
- Borgerservice og Biblioteker	229	224	209	207	-3
- Sport og Fritid	185	194	204	190	-15
- Kulturforvaltningen	147	145	162	153	-8
- Aarhus Symfoniorkester	22	22	21	20	-2
- Musikhuset Aarhus	-7	-6	1	-2	-3
- Aarhus Events	20	24	22	26	4
- Administration og budgettilpasning	28	30	47	30	-17
I alt decentraliserede områder	623	633	667	623	-43
Sektor 4.72 Kultur og Borgerservice					
- Boligstøtte	345	348	336	357	22
- Øvrig ikke decentraliseret (Udbetaling Danmark, Tinglysningsudgifter m.v.)	51	54	60	78	19
I alt ikke-decentraliserede områder	396	402	395	436	40
Driftsudgifter i alt	1.018	1.035	1.062	1.059	-3
Sektor 4.72 Anlægsudgifter	305	148	-17	86	103
Anlægsudgifter i alt	305	148	-17	86	103

Anm. Indtægterne udgør i 2015 399 mio. kr., i 2016 358 mio. kr. og i 2017 467 mio. kr. Indtægter på anlægsområdet er medregnet i dette.

Driftsudgifterne er samlet set 3 mio. kr. mindre end oprindeligt budget. Der er merudgifter på 40 mio. kr. på det ikke decentraliserede område. Det skyldes merudgifter til Udbetaling Danmark og merudgifter til Boligstøtte. Størstedelen af disse udgifter er forklaret i indstillingen vedrørende forventet regnskab.

Mindreudgiften på 43 mio. kr. på det decentraliserede område skyldes for det første, at bevillingen til brug af opsparing på 15 mio. kr. på budgettilpasningskontoen ikke anvendes. Yderligere er der mindreudgifter i Sport og Fritid, primært på grund af mindreudgifter til lokaletilskud, og mindreudgifter på Sport og Fritids puljeområde. Endvidere er der mindreudgifter under Kulturforvaltningen primært pga. at midler fra budgetforliget for 2017 jf. politisk beslutning først blev disponeret til anvendelse i efterfølgende år.

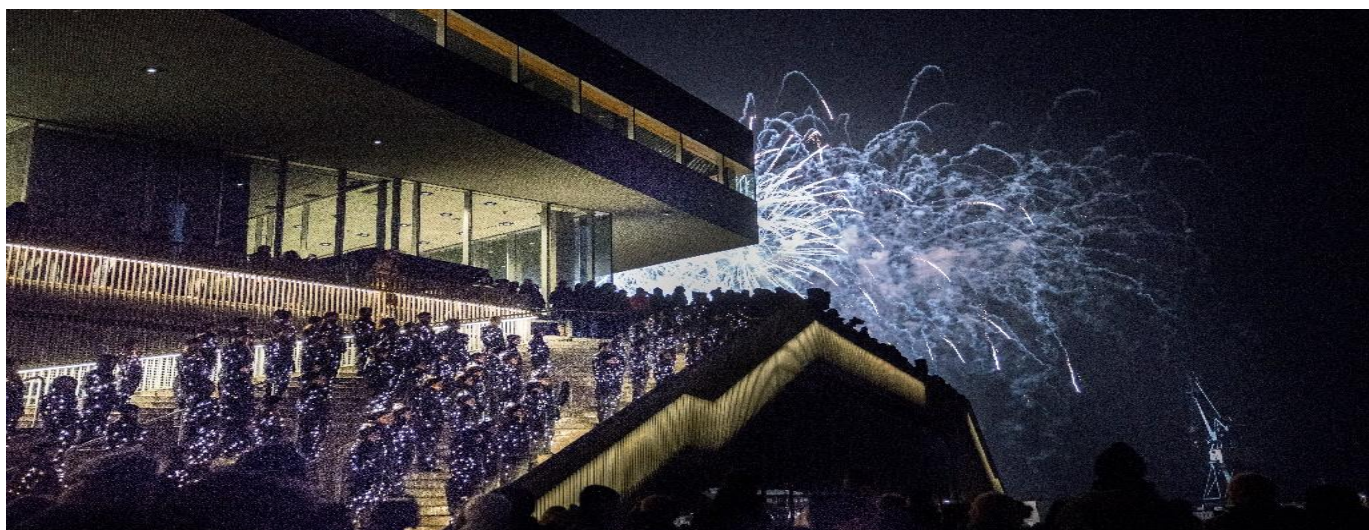
Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat på det decentraliserede område har Kultur og Borgerservice opsparet i alt 6 mio. kr. i 2017, således at den samlede opsparing ultimo 2017 er på 65 mio. kr. Der er samlet set tale om en opsparing, som udgør 6,5% af Kultur og Borgerservices nettoramme på 1 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2016	59
Årets resultat 2017	32
Korrekationer til opsparingen i alt	-27
- heraf tværgående korrekationer	0
- heraf overført til anlæg	3
- heraf restfinansiering vedrørende Kulturhovedstad 2017	-36
- heraf kompensation vedr. Dokk1 - manglende huslejeindtægter	3
- heraf særlig kompensation vedr. Optrækningen	3
- heraf diverse mindre korrekationer i forbindelse med regnskab 2017	1
Opsparing ultimo 2017	65
- heraf decentralt på institutionsniveau	39
- heraf større eksternt finansierede projekter	0
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	25

Børn og Unge

SAMMENHÆNG MELLEML RESSOURCER OG RESULTATER

Som de foregående år, er det generelle billede i regnskabet for 2017, at det går godt for langt de fleste børn og unge i Aarhus Kommune – men at der fortsat er en gruppe børn og unge, hvis sociale baggrund har negativ indflydelse på, hvordan de har det, og hvordan de klarer sig. De investeringer, som er lavet i forhold til tidlige og forebyggende indsatser, kan endnu ikke spores i konkret effekt hos børnene (se mere under særlige indsatsområder).

Ser man først på de unge, som for nyligt har forladt folkeskolen, så giver regnskabet for 2017 en række indikationer på, hvilket fagligt afsæt de har for at få en god start på voksenlivet. Hvad angår faglig ballast, så står de aarhusianske unge under ét stærkt på trods af en mindre tilbagegang. Afgangseleverne fra 2017 opnåede et samlet karaktergennemsnit på 7,2, hvilket er lidt lavere end 2016 og på niveau med 2015 men stadig over landsgennemsnittet. De fleste af byens unge giver endvidere udtryk for, at de trives, deltager i og bidrager til et godt fællesskab. Endelig har 90,6% af byens unge påbegyndt en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter, at de har afsluttet folkeskolen, og den seneste offentliggjorte profilmodel² forudsiger, at 90,7% vil have gennemført en ungdomsuddannelse inden for 25 år efter afsluttet 9. klasse. Ikke desto mindre er der fortsat 10-15% af de unge, som ikke har tilsvarende gode forudsætninger for et godt voksenliv. Deres faglige niveau, trivsel og deltagelse halter, de har opmærksomhedskrævende fraværs mønstre, svært ved at klare folkeskolens prøver, og de kommer ikke hurtigt i gang med en ungdomsuddannelse.

Ser man dernæst på de børn, som i dag går i indskolingen og på mellemtrinnet, er billedet tilsvarende, at langt de fleste trives, lærer og udvikler sig og er en del af et stærkt fællesskab. De har gode venner, de klarer sig godt i de nationale test, og deres fravær er lavt og faldende. Men igen kan man også i indskolingen og på mellemtrinnet se, at der er en mindre gruppe børn med udfordringer. Til eksempel er knap 17% af eleverne overvægtige i 6. klasse, og ca. 8% af eleverne på mellemtrinnet oplever at blive mobbet.

Betragter man endelig kommunens yngste borgere – de 0-6-årige børn – så er på den ene side ca. 90% af alle børn normalvægtige ved skolestart, tand-sundheden ved 3 år er særdeles høj og over den kommunale målsætning. Den ændrede klinikstruktur for tandplejen i Aarhus Kommune understøtter således fortsat en forbedring i tandsundheden blandt aarhusianske børn og unge. På den anden side er knap 17% af børn i alderen 9-10 mdr. overvægtige og analyser har vist at tidlige overvægtsproblematikker har tendens til at hænge ved. Kun en tredjedel af børn med dansk som andetsprog vurderes at have tilstrækkelige danskundskaber ved skolestart. Der er taget et nyt sprogvurderingsmateriale i brug i 2017, som viser, at hhv. 90,7% af børn med dansk som modersmål og 40,1% af børn med dansk som andetsprog, vurderes at have et alderssvarende sprog som 3-årige.

² Profilmodellen er Undervisningsministeriets officielle opgørelse af den nationale målsætning om, at mindst 95% skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Der er tale om en statistisk sandsynlighedsmodel, som på baggrund af historiske data fremskriver, hvor stor en andel af kommunens unge, der forventes at have gennemført en mindst en ungdomsuddannelse 25 år efter afsluttet 9. klasse.

Samlet set går det altså generelt rigtig godt for ca. 85% af de aarhusianske børn og unge, og Børn og Unges ydelser fungerer for de fleste. Der gælder dog også fortsat en række velkendte, men til stadighed mere velbelyste udfordringer:

- På trods af en mængde udskolingsindsatser gælder fortsat en generel udskolingsproblematik, som handler om de unges motivation, deres oplevelse af faglige udfordringer og medbestemmelse samt deres sundhed.
- Endelig er der på tværs af 0-18-års perspektivet forskellige mindre grupper af børn og unge, som er i risiko for at blive 'hægtet af', herunder:
 - Børn og unge, som af forskellige grunde er sårbare/udsatte, eksempelvis pga. deres forældres baggrund, pga. særlige behov eller decideret social udsathed. Der er bl.a. behov for et særligt fokus på børn i specialklasser, specialskoler og modtagelsesklasser.
 - Børn og unge med dansk som andetsprog, herunder flygtninge.

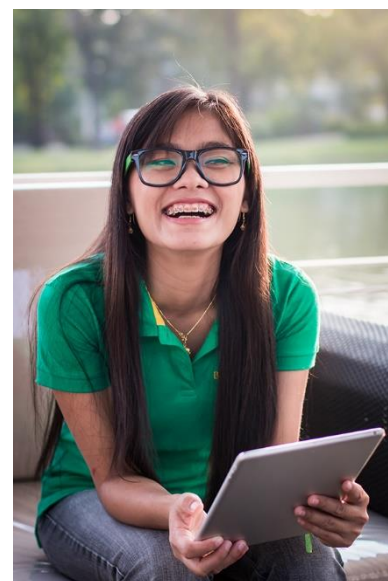
Særlige indsatsområder

Brugerportalsinitiativet (BPI): Aula er del af BPI, og er den nye kommunikations- og samarbejdsplatform, som skal understøtte et tættere samarbejde med forældre og de fagprofessionelle. Forberedelserne til implementeringen af Aula er i gang, herunder planlægning af datamigrering, forberedelse af integrationer til andre systemer i organisationen samt planlægning af udrulningsprocesserne. Aula implementeres i 2019 på skoleområdet og i 2020 på dagtilbudsområdet.

Omsætning af børne- og ungepolitikken i 'Stærkere fællesskaber' og nye strategier: Udviklingen af Børn og Unges strategier skal ses som led i organisationens samlede implementering af børne- og ungepolitikens visioner og det arbejde med 'Stærkere fællesskaber', Børn og Unge i samme forbindelse har igangsat. Der bliver arbejdet aktivt med at forankre strategierne lokalt i Børn og Unge, hvilket fremgår af indberetningerne i de lokale kvalitetsrapporter, men der er stadig forbedringspotentialer, fx særligt i forhold til strategien om samskabelse. 'Stærkere Fællesskaber' vil fra 2018 omsættes hos medarbejdere i Børn og Unge med igangsætning af programmet "Stærkere Læringsfællesskaber" som afspejler, at den vigtigste ressource for Børn og Unge som organisation er medarbejderne, hvorfor programmets fokus er på et samlet kompetenceløft af organisationen med henblik på forbedrede ydelser.

Investering i tidlige og forebyggende indsatser: Børn og Unge har styrket organisationens fokus på tidlige og forebyggende indsatser og påbegyndt konkrete investeringer i samme. Hen over 2016 har Børn og Unge således udviklet og pilotafprøvet en række konkrete indsatser, som iværksættes bydækkende i perioden primo 2017 til ultimo 2019. Ved udgangen af 2017 begynder der at tegne sig et billede af den effekt, der kan forventes af projekterne. Samlet set indikerer evalueringer, at de tidlige indsatser producerer nogle positive resultater. Det er dog fortsat for tidligt at spore en konkret effekt hos børnene.

Fortsat implementering af folkeskolereformen og den nye FU-plan: Det generelle billede efter tre og et halvt år med folkeskolereformen er, at hovedelementer og virkemidler i reformen er sat i drift på skolerne. Der er i høj grad valgt løsninger og udmøntningsformer på skolerne, der giver mening

lokalt og passer ind i den lokale skolepraksis – i overensstemmelse med byrådets signaler herom. Arbejdet med reformen handler nu i vid udstrækning om videreudvikling og lokal konsolidering. Der er dog fortsat potentialer for at løfte forældres og elevers oplevelse af bl.a. en varieret og motiverende skoledag, lektiehjælp og faglig fordybelse samt motion og bevægelse.

FU-Planen blev vedtaget af byrådet d. 9. marts 2016. Den omfatter alle de tilbud, der hører under fritids- og ungdomsskoleområdet: fritidsklubber (4.kl-6.kl), ungdomsklubber (7.kl-18 år), de pædagogiske ledede legepladser, ungdomsskolen og Gadeplan - FU. FU-planen udmønter Børne – og ungepolitikken på FU-området med et særligt fokus på temaerne: læring og udvikling, fællesskaber samt sundhed og trivsel. Den implementeres lokalt i de fire FU-områder og indgår i et samspil med kvalitetsrapporter, kvalitetssamtaler og områdernes udviklingsplaner.

Fælles mål for inklusion og sundhed: Under arbejdstitlen 'Velfærdsmål 0-100 år' arbejder en tværmagistralslig styregruppe og arbejdsgruppe med konkretiseringen af 'Velfærdsmål 0-100 år' frem mod Budget 2019 igennem en bred inddragelsesproces, som Byrådet har ønsket. Opgaven består i at komme fra de generelle formuleringer af velfærdsmålet i Budget 2018 til hvilke i alt 5-6 konkrete indikatorer, som skal bruges til at belyse 'et godt liv' i Budget 2019.

MÅL

	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
Læring og udvikling					
- Andel 3-årige børn med dansk som modersmål, der vurderes at have et alderssvarende sprog (nyt sprogvurderingsmateriale i 2017) (%)	-	-	Ikke fastsat	90,7	-
- Andel 3-årige børn med dansk som andetsprog, der vurderes at have et alderssvarende sprog (nyt sprogvurderingsmateriale i 2017) (%)	-	-	Ikke fastsat	40,1	-
- Andel børn med dansk som andetsprog, der ved sprogscreening ved skolestart vurderes at have tilstrækkelige danskunderskaber (%)	32,9	28,7	≥ 40	34,1	
- Andel folkeskoleelever, som går op til alle bundne prøver og udtræksprøver i 9. klasse (%)	85,3	87,9	≥ 95	85,9	
- Andel folkeskoleelever, som opnår mindst 02 i gennemsnit i både dansk og matematik i 9. klasse (%)	86,0	88,3	≥ 95	85,1	
- Karaktergennemsnit for folkeskoleelever i de bundne prøvfag i 9. klasse	AAK: 7,2 DK: 6,9	AAK: 7,4 DK: 7,0	> landsgns.	AAK: 7,2 DK: 6,9	
- Gab i karaktergennemsnit i de bundne prøvfag i 9. klasse mellem alle folkeskoleelever og den lavest scorende fjerdedel af folkeskoleeleverne	3,5	3,4	Fald	3,5	
- Karaktergennemsnit i de bundne prøvfag i 9. klasse for den højest scorende fjerdedel af folkeskoleeleverne	10,5	10,4	Stigning	10,3	
- Andel folkeskoleelever, der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter definitivt afsluttet folkeskole (9. eller 10. klasse) (%)	91,3	89,9	≥ 95	90,6	

	2015	2016	Budget 2017	2017	Mål opfyldt
- Andel folkeskoleelever, der forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse inden for 25 år efter 9. klasse (profilmodellen) (%)	92,3	89,2	≥ 95	90,7	
Sundhed og trivsel					
- Andel folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der 'tit' eller 'meget tit' er glade for skolen (%)	72,7	75,4	Ikke fastsat	76,8	-
- Andel folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der oplever 'lav' livstilfredshed (%)	-	17,8	Ikke fastsat	14,6	-
- Samlet gennemsnitlig fraværsporcet for folkeskoleelever i 0.-10. klasse (%)	5,3	5,4	≤ 6	5,4	
- Andel folkeskoleelever med opmærksomhedskrævende fraværs mønster i 0.-10. klasse (%)	17,8	18,6	≤ 15	18,9	
- Andel folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der bevæger sig mindst 4 timer om ugen i skoletiden (%)	39,1	35,8	Ikke fastsat	36,9	
- Andel folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der dyrker sport/motion mindst 4 timer om ugen uden for skoletid (%)	57,0	47,9	Ikke fastsat	48,8	
- Andel børn i alderen 9-10 mdr. med bopæl i Aarhus Kommune, som er undervægtige (%)	4,1	4,0	≤ 5	3,9	
- Andel børn i alderen 9-10 mdr. med bopæl i Aarhus Kommune, som er overvægtige (%)	15,7	15,4	≤ 15	16,9	
- Andel elever i 0. klasse med bopæl i Aarhus Kommune, som er overvægtige (%)	11,5	10,9	≤ 15	10,5	
- Andel elever i 6. klasse med bopæl i Aarhus Kommune, som er overvægtige (%)	16,5	15,3	≤ 15	16,6	
- Andel elever i 9. klasse med bopæl i Aarhus Kommune, som er overvægtige (%)	16,5	18,0	≤ 15	18,8	
- Andel 3-årige børn med bopæl i Aarhus Kommune uden fyldninger i tænderne (%)	96,2	96,6	≥ 95	96,4	
- Andel 15-årige børn med bopæl i Aarhus Kommune uden fyldninger i tænderne (%)	64,5	64,9	≥ 50	69,7	
- Andel 15-årige børn med bopæl i Aarhus Kommune med mange huller (> 6 huller) (%)	5,2	5,0	≤10	3,8	
Fællesskaber					
- Andel af folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der oplever at have en eller flere gode venner (%)	-	-	Ikke fastsat	97,3	-
- Andel af folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der 'tit' eller 'meget tit' er med til at bestemme, hvad de skal arbejde med i klassen (%)	18,9	13,0	Ikke fastsat	11,0	-
- Andel af klubmedlemmer, der 'tit' eller 'meget tit' er med til at bestemme, hvad de skal lave i klubben (%)	-	-	Ikke fastsat	61,7	-
- Andelen af folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der 'sjældent' eller 'aldrig' er blevet mobbet i dette skoleår (%)	90,4	91,6	Ikke fastsat	92,0	-

YDELSER

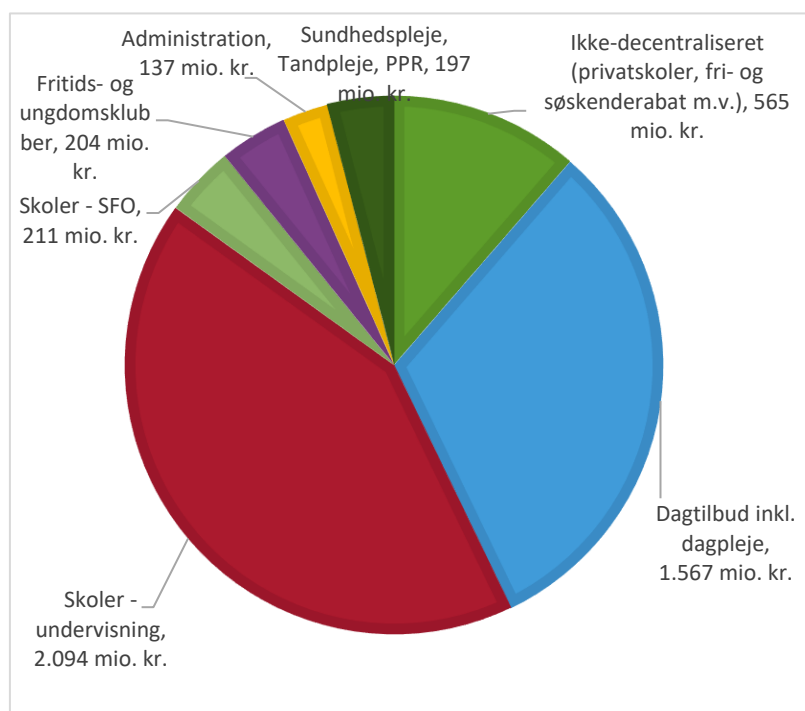
Børn og Unges ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående skemaer er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitetstal (antal børn)	2014	2015	2016	2017
Integrerede institutioner 0-2 år	6.308	6.299	6.456	7.012
Integrerede institutioner 3-5 år	11.024	11.088	10.951	10.797
Dagpleje 0-2 år	1.021	944	892	884
Dagpleje 3-5 år	58	58	66	47
Frit-valg	156	168	206	218
SFO	13.108	12.817	13.364	12.264
Skole	27.675	27.666	27.646	27.575
Sundhedsplejen (Antal hjemmebesøg)	24.970	26.636	27.255	27.239
Tandplejen (Antal 0-17-årige, som har fået tilbudt tandbehandling)	61.800	62.500	62.929	63.062
Produktivitetstal				
Antal elever pr. lærer	12	12	13	13

RESSOURCER

Det samlede bruttoregnskab for Børn og Unge er på ca. 6,2 mia. kr. Indtægterne (primært forældrebetaling) udgør ca. 0,9 mia. kr. og nettoregnskabet er dermed ca. 5,3 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Børn og Unge har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør brutto ca. 5,3 mia. kr. og netto ca. 4,4 mia. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2017 på 4.976 mio. kr.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2017 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2015 og 2016 samt det vedtagne budget 2017.

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os på <https://www.aarhus.dk/da/om-kommunen/organisation/Born-og-Unge.aspx>
- Der er ca. 9.950 fuldtidsansatte i Børn og Unge

Samlet nettoopgørelse (sektor 5.50 Børn og Unge)

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
Sektor 5.51 Børn og Unge					
- Dagtilbud inkl. dagplejen	1.470	1.469	1.607	1.567	-39
- Undervisning (Inkl. specialskoler)	1.981	2.001	2.157	2.094	-64
- SFO (Inkl. specialskoler)	225	206	217	211	-6
- Fritids- og ungdomsskoler	204	198	197	204	7
- Sundhedspleje, tandpleje og PPR	194	195	195	197	2
- Administration	128	132	123	137	15
I alt decentraliserede områder	4.202	4.201	4.496	4.411	-85
Sektor 5.52 B&U, ikke-decentraliseret drift	538	539	568	565	-3
I alt ikke-decentraliserede områder	538	539	568	565	-3
Driftsudgifter i alt	4.740	4.740	5.064	4.976	-88
Sektor 5.53 B&U, decentraliseret anlæg	62	29	26	54	28
Sektor 5.54 B&U, ikke-decentraliseret anlæg	225	265	221	226	5
Anlægsudgifter i alt	287	294	247	280	33

Anm. Børn og Unge har haft indtægter på 941 mio. kr. og refusioner på 0,7 mio. kr. i 2017.

Børn og Unge har samlet set mindredgifter i forhold til det oprindelige budget på **det decentraliserede driftsområde** på 85 mio. kr. Mindreforbruget skyldes især tidsforskydning på projekter samt regulering af færre indskrevne børn og unge end budgetlagt. Herudover er det lige som i 2016 forudsat, at der skal oparbejdes yderligere midler til brug for investeringer i tidlige og forebyggende indsatser. Desuden budgetteres der generelt forsigtigt ved udmøntningen af de decentrale budgetter. Dette styringsprincip medvirker til at skabe budgetsikkerhed og undgå budgetjusteringer midt i budgetåret. Denne sikkerhedsmargen er dog nedbragt i forhold til tidligere år, idet Børn og Unge blandt andet har udmeldt 28 mio. kr. i et permanent løft til dagtilbud.

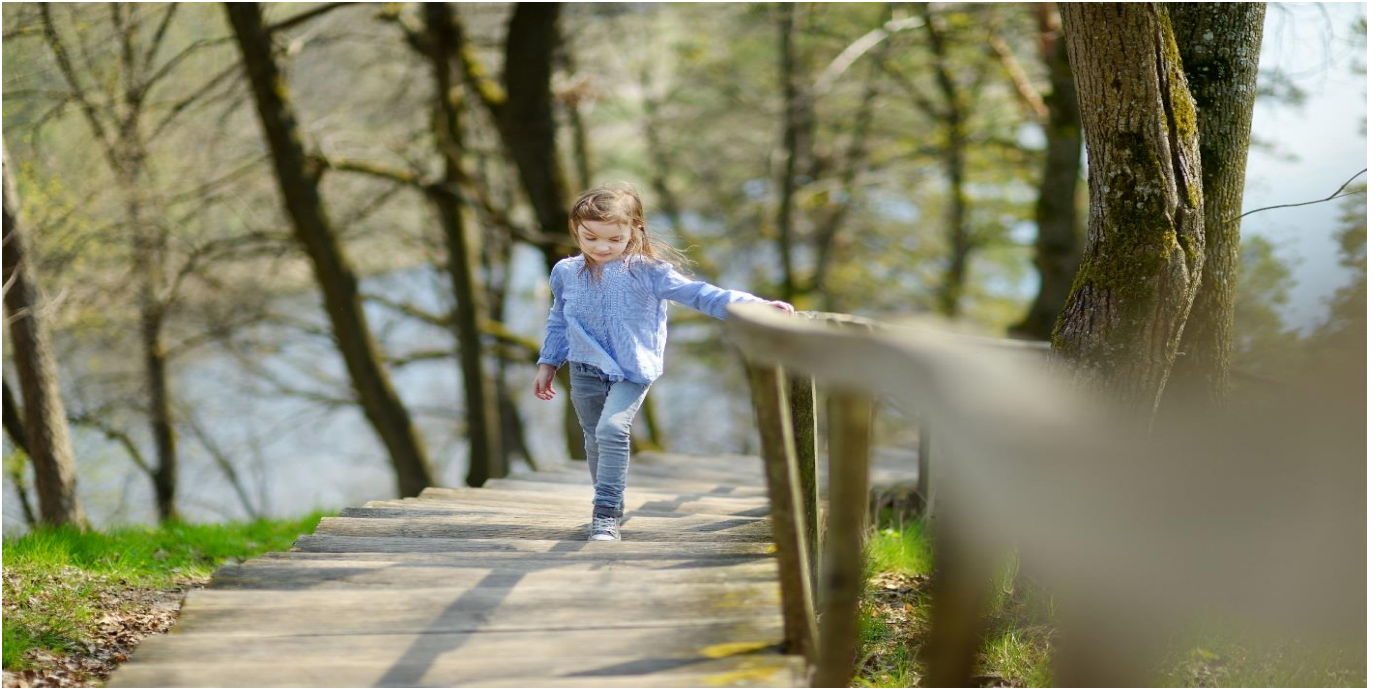
Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat på det decentraliserede område har Børn og Unge anvendt i alt 19 mio. kr. i 2017, således at den samlede opsparing ultimo 2017 er på 379 mio. kr. Der er samlet set tale om en akkumuleret opsparing, som udgør 8,6% af Børn og Unges nettoramme på 4,4 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2016	398
Årets resultat 2017	-13
Korrektioner til opsparingen i alt	-6
- heraf tværgående korrektioner	1
- heraf overført til anlæg	-10
- heraf efterregulering af merudgifter vedr. kørsel 2016	3
Opsparing ultimo 2017	379

	Mio. kr.
- heraf decentralt på institutionsniveau	145
- heraf større eksternt finansierede projekter	0
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	234

Borgmesterens Afdeling

SAMMENHÆNG MELLEML RESSOURCER OG RESULTATER

Borgmesterens Afdeling arbejder for Byrådets vision i "Fortællingen om Aarhus" om, at Aarhus er en god by for alle, en by i bevægelse, og en by med handlekraft og fællesskab.

Borgmesterens Afdelings opgave er at hjælpe byrådet, Magistraten og Borgmesteren med at understøtte, at der skabes vækst, beskæftigelse og udvikling i bysamfundet Aarhus, samt at understøtte koordinering og samarbejdet på tværs i organisationen Aarhus Kommune.

For at gøre Aarhus til en god by for alle, arbejder Borgmesterens Afdeling med integration og udvikling af udsatte boligområder, med en fælles platform for medborgerskab og innovation på tværs, og med styrkelse af trygheden i byen.

I flere af de udsatte boligområder er der store fysiske forandringer i gang. I Gellerup-parken er der lavet nye veje ind gennem området, og flere boligblokke revet ned for at give plads til andre typer boliger, både ungdomsboliger og ejerboliger. I 2017 blev der også iværksat en stor indsats for at bekæmpe bandekonflikter og parallelsamfund i de udsatte boligområder.

Internt i kommunen er det målsætningen at understøtte effektivisering og standardisering, og gøre Fælles Service til en succes, med styr på it, nemmere, bedre og billigere indkøb m.v. 2017 blev derfor også året, hvor lønadministrationen blev hjemtaget til kommunen fra KMD BPO. I første omgang til Bautavej, men senere vil lønadministrationen flytte til Viby Syd, hvor de er med til at sikre nye arbejdspladser i området. It-support af skoler og daginstitutioner blev også i 2017 flyttet til Borgmesterens Afdeling.

Det koordinerede kørselstilbud, som blev etableret fra august 2016, har haft en meget turbulent start, men er i løbet af 2017 generelt kommet i stabil og fornuftig drift. Der har dog stadig i 2017 været et betydeligt merforbrug i forhold til tidligere, som afdelingerne kompenseres for via en særlig garantiordning. Økonomien følges tæt med månedlige møder i økonomistyregruppen, og der forventes betydelige reduktioner i udgifterne uden at det går udover serviceniveauet.

I 2017 blev der endvidere arbejdet videre med at forbedre ledelsesinformationen til byrådet (<https://ledelsesinformation.aarhuskommune.dk/aarhus-ital/default.aspx?doc=vfs://global/Forside.xview>). Efter kommunalvalget i november 2017 er der også arbejdet med forberedelse af introduktion for det nye Byråd.

Ligeledes blev i 2017 arbejdet på ny hjemmeside og nyt intranet, som vil kunne nå ud til over 30.000 medarbejdere i kommunen, også på smartphones og tablets. Det vil være med til at understøtte samarbejdet på tværs i kommunen, og samarbejdet mellem kommunens medarbejdere og forældre, pårørende, frivillige organisationer, virksomheder m.v.

Borgmesterens Afdelings opgaver løses i tæt kontakt med politikere, borgere, bysamfund, virksomheder, leverandører, andre offentlige myndigheder, organisationer, boligforeninger og magistratsafdelingerne i kommunen.

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os på <http://www.aarhus.dk/da/om-kommunen/organisation/BorgmesterensAfdeling.aspx>
- Der er ca. 330 fuldtidsansatte i Borgmesterens Afdeling.

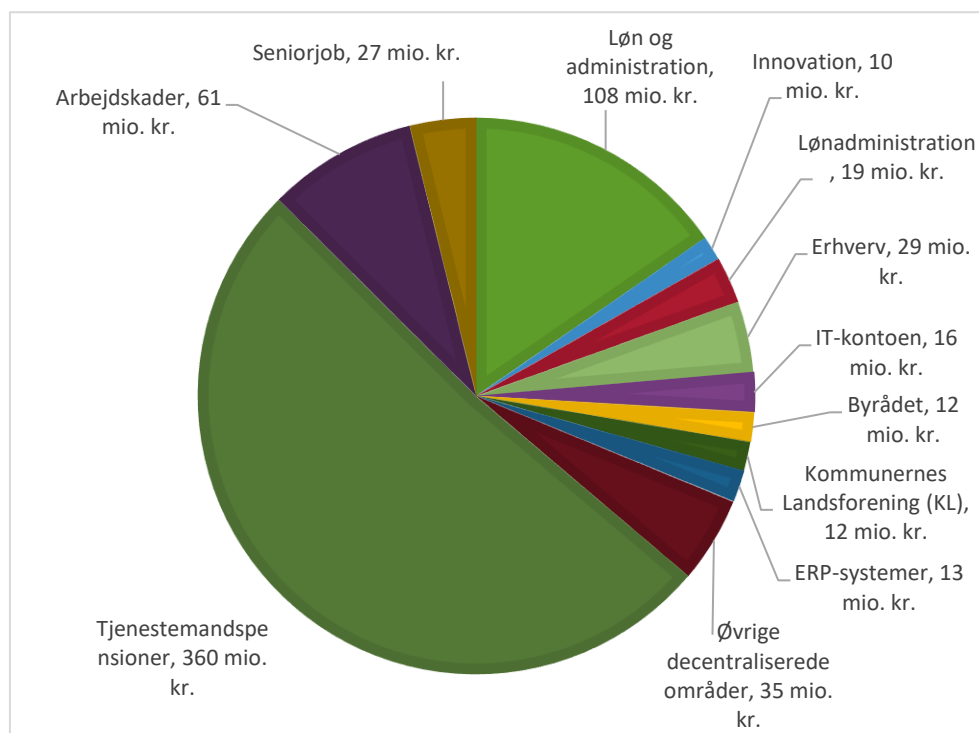
YDELSER

Borgmesterens Afdeling er en administrativ afdeling, og der opsættes ikke produktivitet- og aktivitetstal for afdelingen.

RESSOURCER

Det samlede bruttoregnskab for Borgmesterens Afdeling er på ca. 0,8 mia. kr. Indtægterne (primært statsrefusioner) udgør ca. 0,09 mia. kr. og netto-regnskabet er dermed ca. 0,71 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Borgmesterens Afdeling har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør brutto ca. 0,31 mia. kr. og netto ca. 0,28 mia. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2017 på 685 mio. kr.

Note: Indtægter på 17 mio. kr. vedrørende øvrige ikke-decentraliserede områder er ikke medtaget i diagrammet.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2017 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2015 og 2016 samt det vedtagne budget 2017.

Samlet nettoopgørelse (sektor 9.30 Borgmesterens Afdeling)

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
Sektor 9.31 Administration					
- Løn og administration	101	104	103	108	5
- Innovation	29	36	28	10	-18
- Lønadministration	30	30	31	19	-12
- Erhverv	23	27	31	29	-2
- IT-konto	17	14	16	16	0
- Byrådet	13	13	14	12	-2
- Kommunernes Landsforening (KL)	11	12	11	12	1
- ERP-systemer	9	10	10	13	3
- Øvrige decentraliserede områder	24	26	33	35	2

Sektor-områder, mio. kr.	2015	2016	Budget 2017	2017	Afvigelse
Sektor 9.37 Personalegodeordning	0	0	0	0	0
I alt decentraliserede områder	257	272	276	254	-23
Sektor 9.33 Diverse udgifter					
- Tjenestemandspensioner	260	325	341	360	19
- Arbejdsskader	41	43	46	61	15
- Seniorjob	28	29	33	27	-6
- Øvrige ikke-decentraliserede områder	-19	-18	-6	-17	-11
I alt ikke-decentraliserede områder	310	379	414	431	17
Driftsudgifter i alt	567	651	690	685	-5
Sektor 9.34 Anlæg	34	36	-17	25	42
Anlægsudgifter i alt	34	36	-17	25	42

Der har på **det decentraliserede område** været et mindreforbrug på 23 mio. kr. Afvigelsen kan særligt henføres til følgende områder.

Innovationspuljens mindreforbrug med 18 mio. kr. skyldes betalingsforskydning mellem årene og udligner et merforbrug fra 2016, hvor store dele af budget 2017 blev disponeret.

Udgiften til løn og administration ligger 5 mio. kr. over det oprindelige budget. Dette skyldes hovedsageligt overtagelse af medarbejdere i forbindelse med hjemtagelse af lønadministrationen fra KMD BPO pr. 1. oktober 2017. Dette bidrager til forklaring af mindreforbrug på 12 mio. kr. til Lønadministrationen, hvor der kun, jf. kontraktophør med KMD BPO er betalt for 9 måneder. Fra 1. oktober er konteringspraksis ændret, sådan at en række udgifter konteres på de øvrige områder.

Af øvrige afvigelser kan nævnes mindreforbrug (indtægt) på 9 mio. kr. vedrørende KOMBIT-udlodninger som følge af salget af KMD's bygninger, merforbrug til KMD-monopolløsninger på 8 mio. kr., merforbrug på 4,2 mio. kr. vedrørende trepartsmidler til DOL-uddannelsen, mindredrift på 5,4 mio. kr. på Forsikringsfondene begrundet i betalingsforskydninger samt merforbrug på 4,2 mio.kr. på øvrige områder.

På **den ikke decentraliserede drift** kan merforbruget på 17 mio. kr. bl.a. forklares ved merudgift til tjenestemænd på 19 mio. kr. begrundet i merudgifter vedrørende Midttrafik og kompensation i forbindelse med tjenestemænd, der er flyttet til andre kommuner samt merudgift til arbejdsskader primært begrundet i hurtigere afgørelser på en række ældre arbejdsskadesager end forventet. På øvrige områder skyldes mindreforbrug på 11 mio. kr. flere indtægter end forventet.

Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat på det decentraliserede område har Borgmesterens Afdeling brugt 5 mio. kr. mere end rammen i 2017, således at den samlede

opsparing ultimo 2017 er på 29 mio. kr. Der er samlet set tale om en opsparing, som udgør 10,4% af Borgmesterens Afdelings nettoramme på 0,28 mia. kr. Opsparingen i Borgmesterens Afdeling er øremærket en række fælleskommunale formål. Borgmesterens Afdelings "egen" opsparing er negativ.

Opsparing

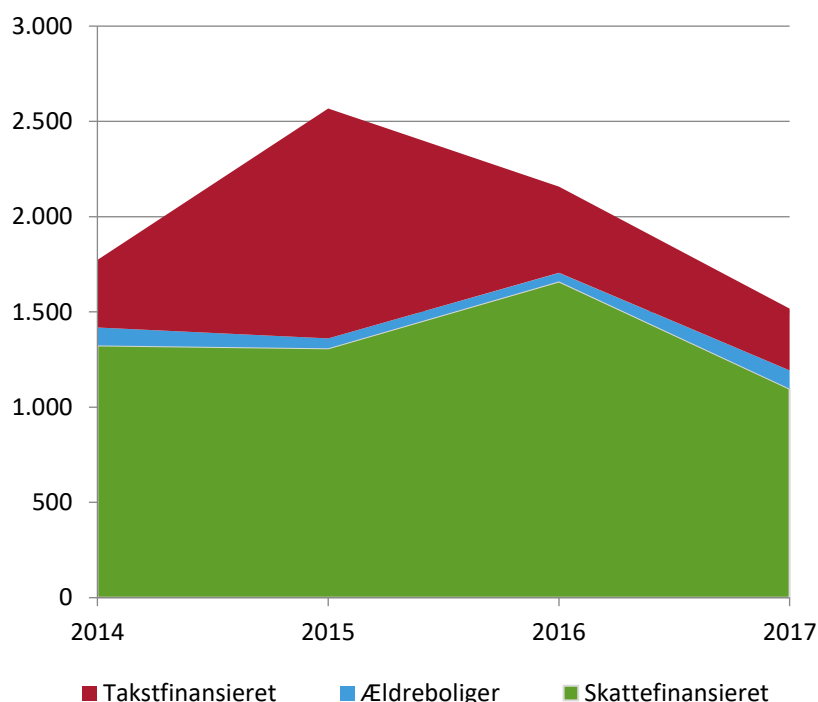
	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2016	34
Årets resultat 2017	22
Korrektioner til opsparingen i alt	-28
- heraf tværgående korrektioner	-28
Opsparing ultimo 2017	29
- heraf decentralt på institutionsniveau	0
- heraf større eksternt finansierede projekter	5
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	24

Tværgående indsatser

Anlæg

Aarhus Kommunes anlægsaktiviteter spiller en vigtig rolle for beskæftigelsen inden for byggeriet i Østjylland. I regnskabsåret 2017 har de samlede anlægsudgifter (brutto ekskl. anlægsindtægter) udgjort 1.517 mio. kr. Heraf vedrører 1.097 mio. kr. det skattefinansierede område. Anlægsaktiviteterne er opgjort ekskl. kommunens selskaber, såsom Aarhus Vand, Aarhus Havn og Aarhus Letbane.

Udvikling i og fordeling af anlægsudgifter 2014-2017 (mio. kr.)

Det fremgår af figuren, at det samlede anlægsniveau typisk har ligget mellem 1,5 og 2,0 mia. kr. om året. I de seneste år har anlægsniveauet dog været faldende bl.a. fordi en række store anlægsprojekter på kulturområdet, infrastrukturområdet og på det takstfinansierede område er afsluttet.

Det generelle anlægsniveau i Aarhus Kommune svarer til mellem 5.500 og 6.000 kr. årligt pr. borger.

Langt den væsentligste del af anlægsudgifterne afholdes inden for det skattefinansierede område omfattende bl.a. skoler, daginstitutioner, veje, miljø m.v. Nogle år har anlægsudgifterne vedrørende det takstfinansierede område og ældreboligområdet også været betydelige.

Aarhus Kommunes anlægsprojekter

En betydelig del af de samlede bruttoanlægsudgifter er anvendt til igangværende projekter som eksempelvis diverse byudviklingsprojekter, energirenovering af vejbelysningen, infrastrukturarbejder på Aarhus Ø, Køb af ejendommen Bautavej 1, ny midtbyskole (indskoling), helhedsplan Gellerup og

Toveshøj m.v. Den resterende del af anlægsudgifterne er anvendt til anlægsprojekter, som afsluttes i 2017. I 2017 afsluttes 193 anlægsprojekter. Den samlede økonomi i de afsluttede anlægsprojekter fremgår af efterfølgende oversigt:

Mio. kr.	U/I	Bevilling	Forbrug	Afvigelse	Afvigelse (%)
Anlægsregnskaber som afsluttes i forbindelse med regnskab 2017 i alt	U	1.166,2	1.195,7	29,5	2,5
	I	-385,0	-523,8	-138,8	36,1
	N	781,2	672,0	-109,3	-14,0

Ovenstående opgørelse dækker over en lang række større og mindre anlægsprojekter. De væsentligste anlægsprojekter er anført i efterfølgende oversigt.

Afsluttede anlægsprojekter i 2017 (samlede udgifter)	Mio. kr.
DBH, Navitas Park, P-kælder	150
Fjernkommunikation med målerparken (AffaldVarme)	140
Køb af ejendommen Bautavej 1	99
Sigridvej 46, nyt Dagtilbud, inkl. nedrivning af gammel bygning	45
LP 780 Malling, Byggemodning og salg af arealer	34
Energioptimering og kapacitetsudnyttelse i dagtilbud	29
Indkøb og udbringning af nye affaldsbeholdere	28
LP 751, Byggemodning af del af lokalplan, Skødstrup	28
Tandplejen, 2. etape storklinikker Kragelund, Møllevang	26
LP 753, Stautrup, område til boliger	25

Derudover er afsluttet et stort antal mindre anlægsarbejder. En oversigt over disse fremgår af oversigten over anlægsregnskaberne i regnskabet.

Ud over de anlægsprojekter, som afsluttes i 2017, er der i regnskabsåret 2017 afholdt betydelige udgifter til en lang række igangværende projekter. De væsentligste projekter fremgår af efterfølgende oversigt

Igangværende anlægsprojekter (udgifter til og med 2017)	Mio. kr.
Urban Mediaspace Aarhus	2.073
De Bynære Havnearealer, jordkøb fra Århus Havn	657
SSV Træpilleombygning	639
Byggemodning - Aarhus Ø	520
KB Bygninger	456
Frederiksbjergbyggeriet ny midtbyskole	286
Transmissionsanlæg (Bio), udførelse.	261
De Bynære Havnearealer, jordkøb fra Århus Havn	205

Igangværende anlægsprojekter (udgifter til og med 2017)	Mio. kr.
Køb af del af Godsbanegården - 43.000 m ² m. bygning	194
Aarhus Ø, etape 6, Rekreative Forbindelse Nord	181
LP 760 Årslev - erhvervsanlæg - erhvervsområde e01	177
DBH, Navitas Park, P-kælder	148
Grøndalsvej 1, tilbygning	140
Fjernkommunikation med målerparken	137
SSV levetidsforlængelse	137
KB Forstærket indsats byudvikling	127
Helhedsplan for Gellerupparken og Toveshøj	111
Herredsvej, forlægning	102
KB Bidrag til kloakforsyningen	101

Aarhus Kommune er en by i udvikling. Byrådet beslutter derfor løbende at igangsætte nye anlægsprojekter. Som et eksempel herpå kan nævnes, at der i 2017 er besluttet etablering af ny dagtilbudsafdeling på Aarhus Ø, dagtilbud for de 0-18-årige i Viby Syd, Indkøb og udbringning af nye affaldsbeholdere, Generationernes Hus med boliger og servicearealer og byggemodningsarbejder på Aarhus K (Godsbanen)

Et andet område, hvorpå byens udvikling afspejler sig, er ved de betydelige udgifter til byudvikling. I den forbindelse kan nævnes køb af sydlig del af godsbanearealet, byggemodning i Vejlbj, matr.nr 2 bg (b03), De Bynære Havnearealer - jordkøb fra Århus Havn, Byggemodning på Aarhus Ø, Køb af del af Godsbanegården - 43.000 m² m. bygning, Lokalplan 760 Årslev - erhvervsanlæg - erhvervsområde e01 m.fl.

Aarhus Kommune har en overordnet målsætning om, at være *en god by for alle*. Udbygning af almene boliger spiller en vigtig rolle i realiseringen af visionen både som en garant for mangfoldighed i alle dele af kommunen, som et væsentligt element i kommunens sociale indsatser og som et attraktivt bosætningsalternativ for eksempelvis børnefamilier med helt almindelige indkomster, der kan have svært ved at begå sig på ejerboligmarkedet i Aarhus. Ungdomsboligerne spiller desuden en vigtig rolle i at fastholde Aarhus i en førende position blandt danske studiebyer og som en attraktiv destination for internationale studerende.

De senere år er der blevet prioriteret betydelige midler til almene boliger i Aarhus Kommune således der i årene 2016-19 opføres 1.800 familieboliger og i årene 2014-19 knap 3.000 ungdomsboliger. Placeringen af almene boliger indgår som et væsentligt element i byudviklingen og lokalplanlægningen i Aarhus Kommune. Aarhus Kommune gør brug af det planlægningsværktøj, der gør det muligt at pålægge private jordejere/udviklere, at opføre op til 25% almene boliger i boligområderne.

De almene boliger tænkes således aktivt ind i planlægningen af nye byområder som De bynære Havnearealer, Lisbjerg og Nye og ligeså i udviklingsområder, der de kommende år vil omdanne eksempelvis Amtssygehuset på Tage Hansens Gade til et kvarter med blandede, attraktive boliger. Byudvik-

lingen, særligt i det centrale Aarhus, skal bidrage til den generelle omdannelses- og fortætningsstrategi, så byen og kommunen kan rumme befolkningstilvæksten, der forventes at fortsætte de kommende år. Herudover udbygges også almenboligsektoren til ældre- og borgere med handicap i takt med den demografiske udvikling. Disse boliger spiller ligeledes en væsentlig rolle i såvel byudvikling som for intentionerne om at skabe rammerne om en god by for alle borgere. Generationernes Hus slår om få år dørene op til en nytænkende boligform, hvor forskellige almene boligformer lever under samme tag med en børnehave - på tværs af borgergrupper og generationer. Generationernes Hus er med til at præge og blive præget af omgivelserne nemlig de Bynære Havnearealer.

Hensigtserklæringer

Hensigtserklæringer i budget 2017	Status
Sociale Forhold og Beskæftigelse skal igangsætte en proces, der skal skabe mere klarhed over det politisk fastsatte serviceniveau på voksenhandicapområdet	
Sociale Forhold og Beskæftigelse og Børn og Unge skal udvikle en fælles indsats, der skal gøre borgerne på handicapområdet "klar til voksenlivet" og minimere de udfordringer, som borgere og kommune oplever i overgangen mellem barn og voksen	
Sociale Forhold og Beskæftigelse, Børn og Unge samt Sundhed og Omsorg skal udvikle et prognoseværktøj, der udvikler og samler data om borgere på handicapområdet fra de tre områder, så overgangen mellem afdelingerne lettes.	
Sociale Forhold og Beskæftigelse skal igangsætte fagligt forsvarlige initiativer, der modvirker, at BPA-området udvikler sig fordyrende i de kommende år.	
Teknik og Miljø skal i forbindelse med de årlige regnskabsafregninger følge særskilt op på gældsafviklingen på byggesagsområdet, indtil gælden er inden for de gældende udsvingsgrænser for sektoren.	
Teknik og Miljø og Sociale Forhold og Beskæftigelse skal sikre, at der indenfor det eksisterende samarbejde om nyttejobs og aktivering af ledige kan skabes en række ordinære småjobs.	
Teknik og Miljø skal igangsætte projektering og forberede udbudsfasen i forhold til den kommende Bering-Bedervej.	
Teknik og Miljø skal i samarbejde med Borgmesterens Afdeling udarbejde en samlet finansieringsplan for restfinansieringen af Bering-Bedervejen, som kan indgå i næste års budgetdrøftelser.	
Sundhed og Omsorg skal fortsætte pilotprojektet "Mad med hjem" i 2017.	
Sundhed og Omsorg og Sociale Forhold og Beskæftigelse skal udarbejde én samlet ansøgning til puljen vedrørende den nationale demenshandleplan.	
Sundhed og Omsorg skal fortsætte med og udvikle mulighederne for, at de ældre borgere kan modtage fleksibel hjemmehjælp, at borgeren kan planlægge hjælpen sammen med hjælperen, klippekortsordning m.v.	
Sundhed og Omsorg skal frem mod budgetlægningen for 2018 og i samarbejde med Borgmesterens Afdeling undersøge mulighederne for at etablere en udredningsenhed i kommunen, så der kommer færre færdigbehandlede patienter på hospitalet.	
Sundhed og Omsorg skal tage initiativ til et mødeforum for sundhedspolitikere i region og kommunen med henblik på løbende dialog og drøftelse af mulige fælles tiltag.	

Hensigtserklæringer i budget 2017	Status
Kultur og Borgerservice skal i samarbejde med Sociale Forhold og Beskæftigelse undersøge og udarbejde en varig, fuldt finansieret og økonomisk holdbar model for Museum Overtacis fremtid, som også indebærer Region Midtjyllands nuværende driftsbevilling.	
Børn og Unge skal sikre et løft til skolernes computerbestand, så skolerne løbende kan købe nye computere og dermed selv have computere til ca. halvdelen af eleverne.	
Børn og Unge skal prioritere de 3,5 mio. kr., der i Budget 2015-2018 blev afsat til syv særligt udsatte boligområders lederråd, til arbejdet med at styrke det demokratiske medborgerskab i udsatte boligområder.	
Borgmesterens Afdeling og Sociale Forhold og Beskæftigelse skal kvartalsvist afrapportere til byrådet om den samlede økonomi for voksenhandicap-området, herunder udmøntning af de afsatte midler, implementering af handlemuligheder samt udvikling i forskellige nøgletal.	
Borgmesterens Afdeling skal forud for budgetlægningen for 2018 i samarbejde med magistratsafdelingerne få foretaget undersøgelser for Aarhus på områder, som påvirker de socioøkonomiske kriterier i udlicingen, med henblik på at inddrage socioøkonomiske kriterier i budgetmodellerne.	
Borgmesterens Afdeling skal i samarbejde med Sociale Forhold og Beskæftigelse og forud for budgetlægningen for 2018 udarbejde en analyse af STU-området med henblik på at afdække udfordringer og handlemuligheder på området.	
Borgmesterens Afdeling skal i samarbejde med Sundhed og Omsorg indarbejde de aftalte ændringer af budgetmodellerne på ældreområdet, så det indgår i det tekniske budgetgrundlag for budget 2018.	
Borgmesterens Afdeling skal i samarbejde med Sundhed og Omsorg udarbejde en budgetanalyse af området for ældre borgere med handicap.	
Borgmesterens Afdeling og Børn og Unge skal i samarbejde med Teknik og Miljø frem mod anlægsprioriteringen i 2018 igangsætte et arbejde med at udrede de planlægningsmæssige og økonomiske forhold ved det behov for ny skolekapacitet, som følger af byudviklingen i Nye.	
Borgmesterens Afdeling skal inden udgangen af 1. halvår af 2017 og i samarbejde med magistratsafdelingerne beskrive, hvordan en fælles værdi-ramme for indsatsen mod parallelsamfund anvendes på tværs af de kommunale indsatser.	
Borgmesterens Afdeling skal inden udgangen af 2016 og i samarbejde med magistratsafdelingerne fremlægge en samlet og koordineret implementeringsplan for de samlede indsatser mod parallelsamfund.	
Borgmesterens Afdeling skal i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2016 og 2017 og under inddragelse af Teknik og Miljø redegøre for, i hvilket omfang de forudsatte indtægtsforbedringer som følge af forbedret byggesagsbehandling er realiseret.	
Borgmesterens Afdeling skal udarbejde et oplæg til Magistraten i løbet af foråret 2017 vedrørende de nærmere rammer for fordelingen af det administrative sparekrav for 2018.	
Fælles Service i Borgmesterens Afdeling skal i forbindelse med udbuddet af vedligeholdelsen af de grønne områder arbejde for, at der opnås en betydelig effektivisering af det samlede udbud via en udstrakt brug af sociale klausuler, en opdeling i geografiske områder og en fælles kontraktstyring.	
Fælles Service i Borgmesterens Afdeling skal i 2017 tages initiativ til at igangsætte forberedelserne af et tværgående udbud på rengøringsområdet baseret på en opdeling i geografiske områder, fælles tværgående kontraktstyring og en udstrakt brug af sociale klausuler.	
Borgmesterens Afdeling skal i samarbejde med Teknik og Miljø og øvrige magistratsafdelinger fortsætte arbejdet med at sikre en samlet og detaljeret opgørelse over alle kommunens omkostninger på ejendomsområdet med henblik på at sikre en mere effektiv drift. Der udarbejdes en statusredegørelse for projektets fremdrift i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2016, og der fremlægges et beslutningsoplæg senest primo 2018.	

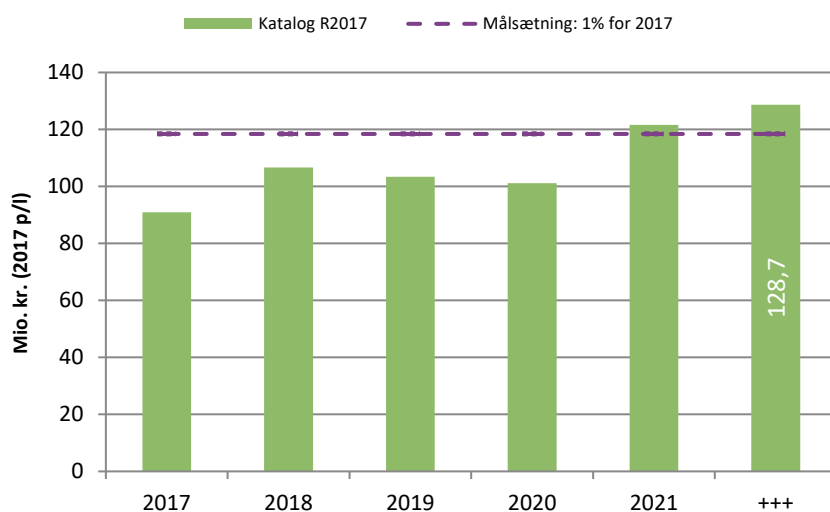
Effektiviseringer

Det fremgår af den økonomiske politik for Aarhus Kommune, at der som hovedregel kan realiseres årlige effektiviseringsgevinster på 1% af de samlede decentraliserede rammer. Dette svarer til, at de effektiviseringstiltag, der er arbejdet på i 2017, som minimum skal kunne indhente nettogevinster på 118,4 mio. kr. årligt på sigt når de er fuldt ud indfaset.

Byrådet har i den økonomiske politik lagt vægt på, at de planlagte og realiserede effektiviseringsgevinster, i højere grad end tidligere, skal synliggøres. På denne baggrund præsenteres i Effektiviseringskataloget 2017 i alt 29 udvalgte projekter og tiltag, der er blevet arbejdet med i Aarhus Kommune i

løbet af 2017. Kataloget giver byrådet, offentligheden, medarbejdere, faglige organisationer, brugerorganisationer mv. et samlet overblik over effektiviseringsiltagene og forventningen er, at kataloget vil blive brugt som inspiration til nye tiltag.

Samlede effektiviseringsgevinster

De 29 konkrete effektiviseringsprojekter og de samlede årlige effektiviseringsgevinster er opgjort til på sigt årligt at kunne indhente gevinster for ca. 128,7 mio. kr.

Gevinstpotentialet skal også ses i sammenhæng med de projekter, der blev beskrevet i Effektiviseringskatalogerne 2015 og 2016, og som følges op på i år. Er der tale om vedvarende og blivende effektiviseringsgevinster medtages disse i alle år fremover. Eventuelle forbedrede eller forværrede gevinster, som følge af ændrede forudsætninger for tidligere beskrevne projekter, tilregnes. Afsluttede projekters gevinster er realiseret for al fremtid. Nye projekter indtræder med forventede gevinster. Igangværende projekters gevinster er realiseret bagud i tid, men er kategoriseret som forventede gevinster frem til projektets afslutning.

Betragter man effektiviseringstiltag fra 2017 for sig selv eller i forhold til de øvrige kataloger opfyldes målsætningen omkring årlige effektiviseringer på 1%.

Investeringsmodeller

Byrådet har i de senere år igangsat en række investeringsmodeller, som har til hensigt at skabe et større råderum i den kommunale økonomi. Det bagvedliggende princip er, at en investering i en øget/supplerende indsats giver et afkast i form af mindredgifter/merindtægter på et ikke-decentraliseret område, der er lig med eller større end investeringen.

Der har været 8 investeringsmodeller i drift i Aarhus Kommune i 2017. Der har samlet set været investeret 62,2 mio. kr. i en styrket indsats i 2017, og på den baggrund blev der i budget 2017 på forhånd indarbejdet mindredgifter/merindtægter på 77,9 mio. kr.

Magistratsafdelingerne har i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2017 lavet en opfølgning på de investeringsmodeller, de hver især er ansvarlige for, og den viser, at der er skønnede mindredgifter/merindtægter på 87,5 mio. kr. i 2017. Den realiserede effekt af investeringsmodellerne er dermed større end budgetteret, og derfor forøges det økonomiske råderum med skønsmæssigt 9,6 mio. kr. som følge af investeringsmodellerne, jf. nedenstående tabel. Det skal bemærkes, at effekten af flere modeller bliver større over tid, ligesom investeringsmodellernes permanente effekt af tidligere års resultater ikke er medtaget.

Mio. kr.	Investering	Budgetteret besparelse	Realiseret besparelse
Etablering af midlertidige fleksjobs	11,0	-12,3	-20,2
AC og professionsbachelorer	11,5	-19,0	-18,8
Jobrotation	1,6	-1,6	-2,4
Virksomhedssamarbejdet	15,0	-21,0	-20,7
Unge-indsatsen	8,0	-8,0	-8,0
Integration - JobFørst	10,8	-11,7	-12,5
Fra ufaglært til faglært	1,5	-1,5	-1,3
Vederlagsfri fysioterapi	2,8	-2,8	-3,6
I alt	62,2	-77,9	-87,5

Indtægtoptimeringsprojekter

Byrådet igangsatte i 2017 programmet 'Indtægtoptimering ved korrekt dataregistrering' i Aarhus Kommune med henblik på at optimere indtægterne eller minimere udgifterne gennem korrekt dataregistrering. Muligheden for at forbedre datakvaliteten skyldes fremkomsten af nye teknologier, forbedret registrering m.v.

Foretages indtægtoptimering på stamdata-registre, fx BBR, ESR eller CPR, kan det have direkte og positive, økonomiske effekter på både de ikke-decentraliserede og de decentraliserede områder, heriblandt udligning, mellemstatslig refusion, moms o.l. Fejl i registre vil aldrig helt kunne undgås, når der er tale om manuelle registreringer, men ved hjælp af data-drevne indtægtoptimeringsprojekter kan de begrænses.

Byrådet har besluttet, at de forventede, centraliserede merindtægter og mindredgifter først og fremmest skal finansiere FLIS og ledelsesinformation til byrådet. Når dette giver overskud tilføres herefter op til 40 mio. kr. til den sociale investeringsfond, som blev oprettet i budgetforliget for 2018. Decentraliserede gevinster reserveres til afdelingernes effektiviseringsbidrag.

Der har i 2017 været arbejdet med et projekt på BBR-området med det formål at undersøge og berigtige registreringer i BBR. Det vurderes samlet set at give merindtægter på 1,7 mio. kr. årligt fra 2019 og frem via udligningen. Efter at have finansieret projektets ufinansierede bevilling i 2017 resterer der et provenu på 7,7 mio. kr., som tilføres som indskudskapital til den sociale investeringsfond.

Udover BBR-analysen er der i 2017 gennemført yderligere tre indtægtsopmeringsprojekter i Aarhus Kommune, som dog ikke direkte indgår i programmet. Det vedrører en momsanalyse i Borgmesterens Afdeling, en analyse af afregning af mellemkommunal refusion i Sociale Forhold og Beskæftigelse samt en generel kvalitetssikring af BBR-data. Projekterne vurderes samlet set at have bidraget med 40 mio. kr. til Aarhus Kommune.

Velfærdsteknologi

Det Velfærdsteknologiske Udviklingssekretariat (VTU) skal udmønte byrådets programerklæring for velfærdsteknologi, som placerer Aarhus Kommune på det velfærdsteknologiske verdenskort. Der skal opnås effekter fra to spor: Et *projektspor*, hvor der iværksættes projekter sammen med magistratsafdelingerne og eksterne partnere, og et *processpor*, hvor der initieres tværgående strategiske indsatser, som sigter mod at opbygge og udbrede projektkompetencer m.v. inden for velfærdsteknologi i kommunen.

I *projektstøret* har der i 2017 været igangsat 10 projekter, mens 7 projekter er afsluttet i løbet af året. 3 projekter er blevet videreført i magistratsafdelingerne. Det er bl.a. 'Tandbørste-apps' i Børnetandplejen, som tilskynder familier at holde fokus på tandbørstning, og 'Dosesystem', der hjælper borgerne med egen medicinbehandling. Desuden har styregruppen besluttet at udvide projektperioden for projektet 'Robofit' i VTU regi. Det er en genoptræningsrobot, som kan hjælpe borgere hurtigere tilbage på arbejdsmarkedet efter en sygdomsperiode.

VTU projektportefølje	2014	2015	2016	2017
Igangsatte projekter	0	6	12	10
Afsluttede projekter	0	0	7	7
Videreførte projekter	0	0	3	3

Da de fleste projekter først lige er afsluttet eller er igangværende, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at opgøre de økonomiske effekter for Aarhus Kommune og de deltagende virksomheder. Det er op til de enkelte magistratsafdelinger at afgøre, hvilke projekter der skal i storskala og om eventuelle afledte effektiviseringer kan medtages i effektiviseringskataloget.

I *processporet* spiller VTU en aktiv rolle i forhold til aktiviteter og vidensdeling med eksterne parter. I 2017 har VTU bl.a. haft besøg af en delegation fra Malmø Kommune og har bidraget med et interview til Tallinn Universitet i forbindelse med et EU-projekt om velfærdsteknologi.

VTU har derudover et tæt samarbejde med foreningen MedTech Innovation Consortium (MTIC), som er dannet af Aarhus Universitet, VIA University College, Region Midtjylland samt 16 midtjyske kommuner. I 2017 resulterede dette samarbejde i et fælles udviklingsprojekt omhandlende nye velfærdsteknologiske løsninger til udendørs rehabilitering - med konkret afsæt i Aarhus Kommunes Neurocenter på Marselisborgcentret.

DokkX - det velfærdsteknologiske udstillingsvindue på Dokk1 – har med et besøgstal på ca. 1.200 pr. måned virkelig bidraget til at udbrede kendskabet til velfærdsteknologi. Halvdelen af de borgere, der besøgte DokkX, er i aldersgruppen 18 til 65 år, børn og unge udgør 33 %, mens gruppen +65 år udgør 17 %. DokkX-aktiviteterne har desuden givet anledning til nye afsætningsmuligheder for mange af de involverede virksomheder.

Målsætninger for arbejdet i 2018-2020

Det er en fortsat indsats for VTU at bidrage til fælles værktøjer på tværs af magistratsafdelingerne til at følge og synliggøre effekter af projekter. VTU ønsker at skærpe fokus på at få afdækket og formuleret både borger- og medarbejderdrevne behov, som kan danne afsæt for nye løsninger. De forventede gevinster er klare resultater - både på bundlinjen og på en større tilfredshed blandt medarbejdere og borgere i Aarhus Kommune.

Restanceudvikling

Ved årsskiftet opgøres restancerne som en del af regnskabet. De opgjorte restancetal er alle opkrævninger, som har overskredet betalingsfristen. Ultimo 2017 udgjorde de kommunale restancer 377 mio. kr., hvilket er en stigning på 1% fra ultimo 2016. Der har særligt været en stigning i restancerne for parkerings- og kontrolafgifter. Udviklingen i restancerne skyldes bl.a., at de krav, som ligger ved SKAT, ikke inddrives effektivt efter sammenbruddet i SKAT's inddrivelsessystem i september 2015. Der er i 2017 alene sket manuel inddrivelse hos SKAT. I februar 2017 overtog Aarhus Kommune inddrivelsen af en del af den kommunale ejendomsskat, hvilket har reduceret restancerne på dette område med 42%.

Udover de kommunale restancer varetager Opkrævningen også inddrivelse af restancer for en del af det takstfinansierede område. Her var der ultimo 2017 restancer for 11 mio. kr. Ud af den samlede restance på ultimo 2017 på 386 mio. kr. var restancer for 276 mio. ved årsskiftet sendt videre til SKAT til inddrivelse. De resterende 110 mio. kr. var i opkrævningsfasen, hvor der bliver sendt rykkere og foretaget restanceopfølgning i kommunen. Der kan også være dialog med borger eller virksomhed om regningsgrundlaget i denne fase. Det er vigtigt at være opmærksom på, at restancetallet er et øjebliksbillede, som til gengæld trækkes på nøjagtigt samme tidspunkt hvert år.

Opkrævningen under Borgerservice arbejder med at optimere opkrævningsfasen og har bl.a. som et led heri i 2017 kontaktet borgere og virksomheder med gæld til kommunen. Omkring 12 mio. kr. er blevet indbetalt som følge af denne særlige indsats. Den styrkede opkrævning er en midlertidig indsats, som byrådet den 22. februar 2017 forlængede med 2 år.

Selskaber ejet af Aarhus Kommune

Byrådet vedtog den 21. december 2016 ”Politik for aktivt ejerskab”. For at understøtte politik for et aktivt ejerskab blev der etableret et tværmagistratsligt selskabsteam i 2017.

Der er udarbejdet skabelon og konkrete bud på ejerstrategier, herunder mål for Aarhus Lufthavn A/S og Aarhus Vand A/S. Den 1. marts 2018 blev der afholdt dialogmøde mellem Aarhus Vand A/S og Magistraten. Ejerstrategierne forventes at blive vedtaget af byrådet den 18. april 2018.

Der arbejdes i 2018 bl.a. med ejerstrategier for øvrige selskaber samt en mere struktureret dialog med selskaberne som anvist i, og med udgangspunkt i de vedtagne ejerstrategier. Fremadrettet vil nedenstående nøgletal blive gjort tilgængelige som ledelsesinformation i Targit. Dermed vil seneste regnskabstal lægges frem, når de er tilgængelige. Ligeledes vil ejerstrategierne blive samlet på kommunens hjemmeside.

Selskaber (ejerandel, links m.v.) / nøgletal	2014	2015	2016	2017 ³⁾
Aarhus Vand A/S (ejerandel 100, www.aarhusvand.dk)				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	638	654	610	648
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	93,0	85,0	50,0	95,0
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	424	443	469	372
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	10.118	10.313	10.558	12.021
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	202	192	196	207
Biomassefyret kraftvarmeværk A/S (ejerandel 100, www.bkvv.dk) ¹				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	0	1	4	-
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	0,1	0,0	0,0	-
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	43	445	366	-
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	45	605	967	-
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	0	1	3	-
Aarhus Lufthavn A/S (Ejerandel 90,1, www.aar.dk)				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	N/A	N/A	N/A	-
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-24,4	-8,2	-11,0	-
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	2	1	7	-
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	83	93	83	-
- Antal medarbejdere	85	86	83	-
Aarhus Letbane I/S (Ejerandel 50, www.letbanen.dk)				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	-	0	0	3
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-	-10,0	-24,0 ⁴⁾	-707,0
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	-	557	633	1.036

Selskaber (ejerandel, links m.v.) / nøgletal	2014	2015	2016	2017 ³⁾
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	-	2.003	2.858	2.639
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	-	27	29	29
Østjyllands Brandvæsen I/S (Ejerandel 79,44, www.ostbv.dk/) ²				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	-	-	78	87
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-	-	15,0	11,0
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	-	-	5	7
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	-	-	69	78
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	-	-	99	108

Note 1) BKVV er etableret i 2014. Driften påbegyndes medio 2017. Note 2) Østjyllands Brandvæsen I/S er etableret 1. januar 2016. De øvrige interessentkommuner er Skanderborg, Odder og Samsø, Note 3) Regnskabstal for 2017 foreligger ikke for alle selskaber ved færdiggørelse af Årsberetning 2017, Note 4) I 2017 blev resultat efter skat oplyst til -54 mio. kr., hvilket blev oplyst i årsberetningen 2016, jf. årsrapporten for 2016 Aarhus Letbane I/S skal tallet være -24 mio. kr. Note 5) Link til Targit: <https://ledelsesinformation.aarhuskommune.dk/aarhus-i-tal/default.aspx?doc=vfs://Global/Oversigt-Aarhus.Kommunes.Selskaber.xview>

Appendiks

Tværgående mål

		2015	2016	Budget 2017	2017	Mål op- fyldt		
Børn og unge med foranstaltning (udsatte)								
Trivsel	Andel folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der 'tit' eller 'meget tit' er glade for skolen (%)	Udsatte	-	61,9	Stigning	64,1		
		Ikke-udsatte	-	76,7	Stigning	78,2		
		Gab (%-point)	-	14,8	Fald	14,1		
	Samlet gennemsnitlig fraværsprocent for folkeskoleelever i 0.-10. klasse (%)	Udsatte	8,9	9,1	Fald	9,2		
		Ikke-udsatte	4,9	5,0	Fald	4,9		
		Gab (%-point)	4,0	4,1	Fald	4,3		
Læring	Andel folkeskoleelever, som har aflagt mindst 4 ud af 8 bundne prøvfag i 9. klasse (%)	Udsatte	68,2	68,0	Stigning	65,6		
		Ikke-udsatte	95,8	96,7	Stigning	96,8		
		Gab (%-point)	27,6	28,7	Fald	31,2		
	Karaktergennemsnit for folkeskoleelever i de bundne prøvfag i 9. klasse	Udsatte	5,0	5,2	Stigning	5,2		
		Ikke-udsatte	7,5	7,6	Stigning	7,4		
		Gab	2,5	2,4	Fald	2,2		
	Andel folkeskoleelever, der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter definitivt afsluttet folkeskole (9. eller 10. klasse) (%)	Udsatte	67,7	67,8	Stigning	65,1		
		Ikke-udsatte	96,5	96,2	Stigning	93,5		
		Gab (%-point)	28,8	28,4	Fald	28,4		
	Fællesskaber	Børn og unge med bopæl i Aarhus Kommune i alderen 10-17 år med en sigtelse (%)	Udsatte	5,3	5,1	Fald	3,4	
			Ikke-udsatte	0,4	0,7	Fald	0,5	
			Gab (%-point)	4,9	4,4	Fald	2,9	

Anm. "Andel unge i alderen 15-24 år, der fastholdes i en ungdomsuddannelse" kan ikke opgøres grundet manglende data. "Andel 3-årige børn, der vurderes at have et alderssvarende sprog" (nyt sprogvurderingsmateriale i 2017), kan endnu ikke opgøres på grund af manglende data fra Danmarks Statistik

			2015	2016	Budget 2017	2017	Mål op- fyldt
Børn og unge med kortuddannede forældre							
Trivsel	Andel folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der 'tit' eller 'meget tit' er glade for skolen (%)	Kortudd. forældre	-	67,4	Stigning	68,5	
		Ikke-kortudd. forældre	-	76,1	Stigning	77,4	
		Gab (%-point)	-	8,7	Fald	8,9	
	Samlet gennemsnitlig fraværprocent for folkeskoleelever i 0.-10. klasse (%)	Kortudd. forældre	7,5	7,8	Fald	7,8	
		Ikke-kortudd. forældre	5,0	5,1	Fald	5,2	
		Gab (%-point)	2,5	2,6	Fald	2,5	
Læring	Andel folkeskoleelever, som har aflagt mindst 4 ud af 8 bundne prøvfag i 9. klasse (%)	Kortudd. forældre	83,0	83,7	Stigning	80,4	
		Ikke-kortudd. forældre	92,9	94,1	Stigning	93,7	
		Gab (%-point)	9,9	10,4	Fald	13,3	
	Karaktergennemsnit for folkeskoleelever i de bundne prøvfag i 9. klasse	Kortudd. forældre	4,9	5,1	Stigning	4,4	
		Ikke-kortudd. forældre	7,4	7,6	Stigning	7,4	
		Gab	2,5	2,5	Fald	3,0	
	Andel folkeskoleelever, der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter definitivt afsluttet folkeskole (9. eller 10. klasse) (%)	Kortudd. forældre	77,6	77,1	Stigning	78,5	
		Ikke-kortudd. forældre	91,1	90,9	Stigning	91,9	
		Gab (%-point)	13,5	13,8	Fald	12,6	
Fællesskaber	Børn og unge med bopæl i Aarhus Kommune i alderen 10-17 år med en sigtelse (%)	Kortudd. forældre	2,8	3,3	Fald	3,2	
		Ikke-kortudd. forældre	0,7	1,0	Fald	0,6	
		Gab (%-point)	2,1	2,3	Fald	2,6	

Anm.: "Andel unge i alderen 15-24 år, der fastholdes i en ungdomsuddannelse" kan ikke opgøres grundet manglende data. "Andel 3-årige børn, der vurderes at have et alderssvarende sprog" (nyt sprogvurderingsmateriale i 2017), kan endnu ikke opgøres på grund af manglende data fra Danmarks Statistik

		2015	2016	Budget 2017	2017	Mål op- fyldt	
Børn og unge i specialtilbud							
Trivsel	Andel folkeskoleelever i 4.-9. klasse, der 'tit' eller 'meget tit' er glade for skolen (%)	Specialtilbud	-	60,2	Stigning	64,2	
		Ikke-specialtilbud	-	76,0	Stigning	76,9	
		Gab (%-point)	-	15,8	Fald	12,7	
	Samlet gennemsnitlig fraværsprocent for folkeskoleelever i 0.-10. klasse (%)	Specialtilbud	8,9	9,1	Fald	8,0	
		Ikke-specialtilbud	5,1	5,2	Fald	5,3	
		Gab (%-point)	3,8	3,9	Fald	2,7	
Læring	Andel folkeskoleelever, som har aflagt mindst 4 ud af 8 bundne prøvfag i 9. klasse (%)	Specialtilbud	45,6	27,8	Stigning	25,7	
		Ikke-specialtilbud	94,0	95,1	Stigning	94,5	
		Gab (%-point)	48,4	67,3	Fald	68,8	
	Karaktergennemsnit for folkeskoleelever i de bundne prøvfag i 9. klasse	Specialtilbud	4,3	5,4	Stigning	4,6	
		Ikke-specialtilbud	7,3	7,4	Stigning	7,2	
		Gab	3,0	2,0	Fald	2,6	
	Andel folkeskoleelever, der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter definitivt afsluttet folkeskole (9. eller 10. klasse) (%)	Specialtilbud	50,0	62,2	Stigning	58,1	
		Ikke-specialtilbud	91,7	91,2	Stigning	92,1	
		Gab (%-point)	41,7	29,1	Fald	34,0	
Fællesskaber	Børn og unge med bopæl i Aarhus Kommune i alderen 10-17 år med en sigtelse (%)	Specialtilbud	3,6	3,6	Fald	1,4	
		Ikke-specialtilbud	0,8	1,1	Fald	0,8	
		Gab (%-point)	2,8	2,5	Fald	0,6	

Anm.: "Andel unge i alderen 15-24 år, der fastholdes i en ungdomsuddannelse" kan ikke opgøres grundet manglende data. "Andel 3-årige børn, der vurderes at have et alderssvarende sprog" (nyt sprogvurderingsmateriale i 2017), kan endnu ikke opgøres på grund af manglende data fra Danmarks Statistik

Aarhus Kommune
Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C
www.aarhus.dk